

Beleidsplan 2026-2031

BELEIDSPLAN 2026 - 2031

Bosgroep Oost-Vlaanderen vzw

Charles de Kerchovelaan 189, 9000 Gent
Kantoor Gent: Ch. de Kerchovelaan 189, 9000 Gent
Kantoor Ronse: Veemarkt 27, 9600 Ronse

09 267 78 60 (Gent) of 055 21 62 80 (Ronse)
bosgroep@oost-vlaanderen.be
www.bosgroepen.be
BE 0803 977 372
RPR Gent, Afd. Gent

met steun van

1. INLEIDING: VOORSTELLING BOV EN AANLEIDING VOOR HET BELEIDSPLAN	3
1.1 Wat voorafging	3
Een korte historiek	3
Fusie in Oost-Vlaanderen	3
De wettelijke basis voor de financiering van BOV	4
1.2 BOV vandaag	4
1.3 Over dit beleidsplan	7
De aanleiding	7
Proces	8
2. ONZE STARTPOSITIE	9
2.1 De wereld om ons heen	9
Bos in Oost-Vlaanderen vandaag	9
Uitdagingen voor het bos	10
Het bos als oplossing	14
Bestaand beleid voor meer en beter bos	15
Hoe kijkt de maatschappij vandaag naar bos en bomen?	18
2.2 Private bouseigenaars en bosbeheerders	18
2.3 Bosgroep Oost-Vlaanderen vandaag: een evaluatie	21
Bevraging leden en stakeholders	21
Zelfevaluatie team en bestuur	22
2.4 Conclusie SWOART	23
3. BELEIDSKEUZES	24
4. ACTUALISATIE MISSIE EN VISIE	25
5. BOV DE KOMENDE 6 JAREN IN STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELEN	27
5.1 Leeswijzer voor de doelen	27
5.2 Het inhoudelijke doelenkader in vogelvlucht	28
5.3 Het inhoudelijke doelenkader in de diepte	29
SD 1 – Bosbeheerders hebben toegang tot de nodige kennis en ondersteuning om hun bos duurzaam te beheren	29
SD 2 – De diverse bosbeheerders en partners in de open ruimte creëren samen meer, duurzaam en klimaatrobust bos in Oost-Vlaanderen	32
SD 3 - Privaat bosbeheer wordt ten volle erkend en gestimuleerd in Oost-Vlaanderen	37
6. ZAKELIJKE WERKING	42
6.1 Personeel en organisatie	42
Personeelsbeleid	42
6.2 Communicatiebeleid	46
6.3 Kwaliteitsbeleid	48
6.4 Samenwerking & partnerschappen	50
6.5 Financieel beleid	52

LEESWIJZER

Een beleidsplan is een allesomvattende beschrijving van de werking van een organisatie en haar doelen voor de komende jaren. Dat heeft heel wat aspecten en lagen. We hebben die in dit beleidsplan zo helder mogelijk gestructureerd in verschillende hoofdstukken. Toch is het handig om nog even de weg te wijzen. In deze inleidende leeswijzer lichten we toe wat je in elk hoofdstuk kan vinden en hoe de hoofdstukken aan elkaar hangen. Hier en daar geven we nog een korte specifieke leeswijzer aan de start van een hoofdstuk, om het lezen nog verder te vergemakkelijken.

Hoofdstuk 1

We starten bij een voorstelling van BOV. We geven een korte historiek (ontstaan van de Bosgroepen, fusie van de Oost-Vlaamse Bosgroepen, wettelijk kader: 1.1) en beschrijven de verschillende geledingen van de organisatie vandaag, met een korte schets van de werking (1.2). Ten slotte leggen we uit hoe we tot dit beleidsplan zijn gekomen (1.3). Dit hoofdstuk geeft de nodige achtergrond om het beleidsplan goed te begrijpen. Meer details zijn terug te vinden in de jaarverslagen.

Hoofdstuk 2

Vervolgens maken we een foto van de huidige situatie. We bekijken de stand van het bos in Vlaanderen en de provincie, de actuele uitdagingen voor het bos, de kansen die er zijn voor bosbeheer, het beleid en heel kort het maatschappelijk debat (2.1). Daarna zoomen we in op de private bosbeheerders en hun uitdagingen (2.2). We geven een samenvatting van de evaluatie van de werking die we deden met leden, partners, bestuur en team (2.3) en formuleren daarna de conclusies van deze volledige contextanalyse in een SWOART (2.4).

Hoofdstuk 3

In dit korte hoofdstuk vatten we de verschillende beleidskeuzes samen die we uit de huidige situatie formuleerden, als basis voor onze keuzes in de komende jaren. Dit hoofdstuk is de schakel tussen vandaag en de toekomst.

Hoofdstuk 4

De missie is het fundament van onze organisatie. Ze beschrijft onze gewenste impact en de principes die we in onze werking hanteren.

Hoofdstuk 5

In dit hoofdstuk beschrijven we stap voor stap de verschillende strategische en operationele doelen voor de komende jaren, zowel in hun geheel (5.2) als doel per doel (5.3). Een specifieke leeswijzer is te vinden aan de inleiding van dit hoofdstuk.

Hoofdstuk 6

Hier beschrijven we de organisatorische keuzes en werven die nodig zijn om de doelen in hoofdstuk 5 te realiseren.

1. INLEIDING: VOORSTELLING BOV EN AANLEIDING VOOR HET BELEIDSPLAN

1.1. WAT VOORAFGING

EEN KORTE HISTORIEK

Ongeveer 55 % van de Vlaamse bossen is in handen van privéboseigenaars. Vaak zijn deze bossen minder dan 1 hectare groot. De eigendom van de Vlaamse bossen is dus erg versnipperd, exacte cijfers over het aantal boseigenaren zijn niet gekend. Om deze versnipperde bossen zo duurzaam mogelijk te beheren, ontstond in de jaren 1990 het idee om boseigenaars te verenigen en te ondersteunen vanuit de overheid. De eerste kiemen werden gelegd door pioniers met een grote liefde voor het bos en een duidelijke missie: particuliere, bedrijfs- en publieke boseigenaars helpen om hun bos te beheren op een manier die bij hen past. Zodat ze kunnen bijdragen aan het behoud van de groene longen van Vlaanderen.

Wat begon met enkele pilootprojecten groeide uit tot een hecht netwerk en een onmisbare partner in het Vlaamse bos- en natuurbeleid. Vandaag zijn er 8 Bosgroepen verspreid over verschillende regio's in Vlaanderen, die samen ongeveer 15.000 leden ondersteunen bij het beheer van 58.000 hectare bos – wat neerkomt op ongeveer 38% van alle Vlaamse bossen en ongeveer 42% van alle private bossen. Jaarlijks zorgen **De Bosgroepen** voor meer dan 2.000 terreinbezoeken bij bosbeheerders, organiseren ze meer dan 150 vormingsmomenten voor enkele duizenden deelnemers, planten ze ruim 400.000 boompjes en voeden de lokale houtverwerkende industrie met ruim 50.000 m³ hout als ecologische en hernieuwbare grondstof. Dankzij dit sterke netwerk nemen de Bosgroepen een unieke positie in: ze vertalen duurzaam bosbeheer van het beleid naar het terrein en geven tegelijkertijd waardevol advies vanuit de praktijk. De Koepel van Vlaamse Bosgroepen brengt deze verenigingen bij elkaar en zorgt voor onderlinge afstemming en de link met het Vlaamse, federale en Europese beleid.

De Bosgroepen dragen daarnaast ook bij aan Vlaamse beleidsdoelstellingen zoals de realisatie van de Europese natuurdoelen (Natura 2000), bosuitbreiding, verbetering van de kwaliteit van het bos en toegankelijkheid van groen voor het brede publiek.

FUSIE IN OOST-VLAANDEREN

Tot en met 2023 waren in Oost-Vlaanderen 3 Bosgroepen actief: Bosgroep Oost-Vlaanderen Noord vzw, Bosgroep Midden Oost-Vlaanderen vzw en Bosgroep Vlaamse Ardennen tot Dender vzw. Op 1 januari 2024 fuseerden deze organisaties officieel en volledig in **Bosgroep Oost-Vlaanderen** vzw, kortweg BOV vzw.

De personeelsleden van de drie oorspronkelijke Bosgroepen werden vanaf 1 januari 2024 tewerkgesteld bij Bosgroep Oost-Vlaanderen. Veel tijd en aandacht ging in 2024 en 2025 naar het op punt stellen en stroomlijnen van de werking van de nieuwe vereniging, inhoudelijk en administratief.

In 2026 kunnen we zeggen dat er al heel wat werk is verzet en dat de fusie vrij goed verwerkt is. Uit de bevraging en zelfevaluatie naar aanleiding van dit beleidsplan (zie hoofdstuk 2.3) blijkt dat leden en medewerkers vandaag over het algemeen tevreden zijn over de werking en de dienstverlening. Uiteraard moeten er nog een aantal zaken uitgeklaard worden en geëvalueerd in de loop van de komende beleidsperiode. Daarom voorzien we een evaluatie van de werking in 2028 -2029 (zie hoofdstuk 6).

DE WETTELIJKE BASIS VOOR DE WERKING EN FINANCIERING VAN BOV

Bosgroep Oost-Vlaanderen wordt erkend en gefinancierd op basis van het Natuurdecreet (art 54 bis). De provincie Oost-Vlaanderen is bevoegd voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van de Bosgroep. Een Bosgroep functioneert volgens het decreet als een 'duurzaam samenwerkingsverband tussen terreinbeheerders'. Haar opdracht is om de beheerders te stimuleren en te responsabiliseren om de ecologische, economische en sociale functie van de bossen waar te maken via hun bosbeheer.¹

De provincie Oost-Vlaanderen heeft een structurele samenwerkingsovereenkomst met BOV en voorziet een jaarlijkse werkingstoelage voor personeels- en werkingskosten, aangevuld met projectsubsidies voor specifieke opdrachten. De Vlaamse overheid verleent via het Agentschap voor Natuur en Bos ook projectsubsidies die deels via de provincie gekanaliseerd worden.

De Provincie ziet de Bosgroep als een belangrijke partner die bijdraagt aan provinciale doelstellingen zoals de ontwikkeling en het herstel van natuur, bos en landschap, bosuitbreiding, meer biodiversiteit en minder versnippering van bos. De Provincie ziet BOV ook als een partner voor het behalen van haar klimaatdoelstellingen.

De Bosgroepen dragen daarnaast ook bij aan Vlaamse beleidsdoelstellingen zoals de realisatie van de Europese Natuurdoelen (Natura 2000), bosuitbreiding, verbetering van de kwaliteit van het bos en toegankelijkheid van groen voor het brede publiek.

1.2. BOV VANDAAG

Vooraleer we naar de plannen voor de komende jaren gaan, stellen we kort de structuur van de vereniging voor en de belangrijkste elementen van de werking. Uitgebreide details over de huidige werking zijn terug te vinden in de jaarlijkse voortgangsrapporten. Het schema geeft een overzicht van de vereniging vandaag.

BESTUURSORGANEN

Het bestuursorgaan van BOV bestaat volgens de statuten uit maximum 17 bestuurders, waaronder 3 of 4 private bosbeheerders uit elke regionale afdeling. Daarnaast zetelen ook 3 vertegenwoordigers van de Provincie Oost-Vlaanderen en maximum 2 vertegenwoordigers van gemeentebesturen in het bestuur. De coördinator woont de vergadering van het bestuursorgaan bij zonder stemrecht. Het bestuursorgaan werkt met een wisselvoorzitterschap, waarbij voorzitter en ondervoorzitter elkaar jaarlijks afwisselen. Het vergadert een 5-tal keer per jaar.

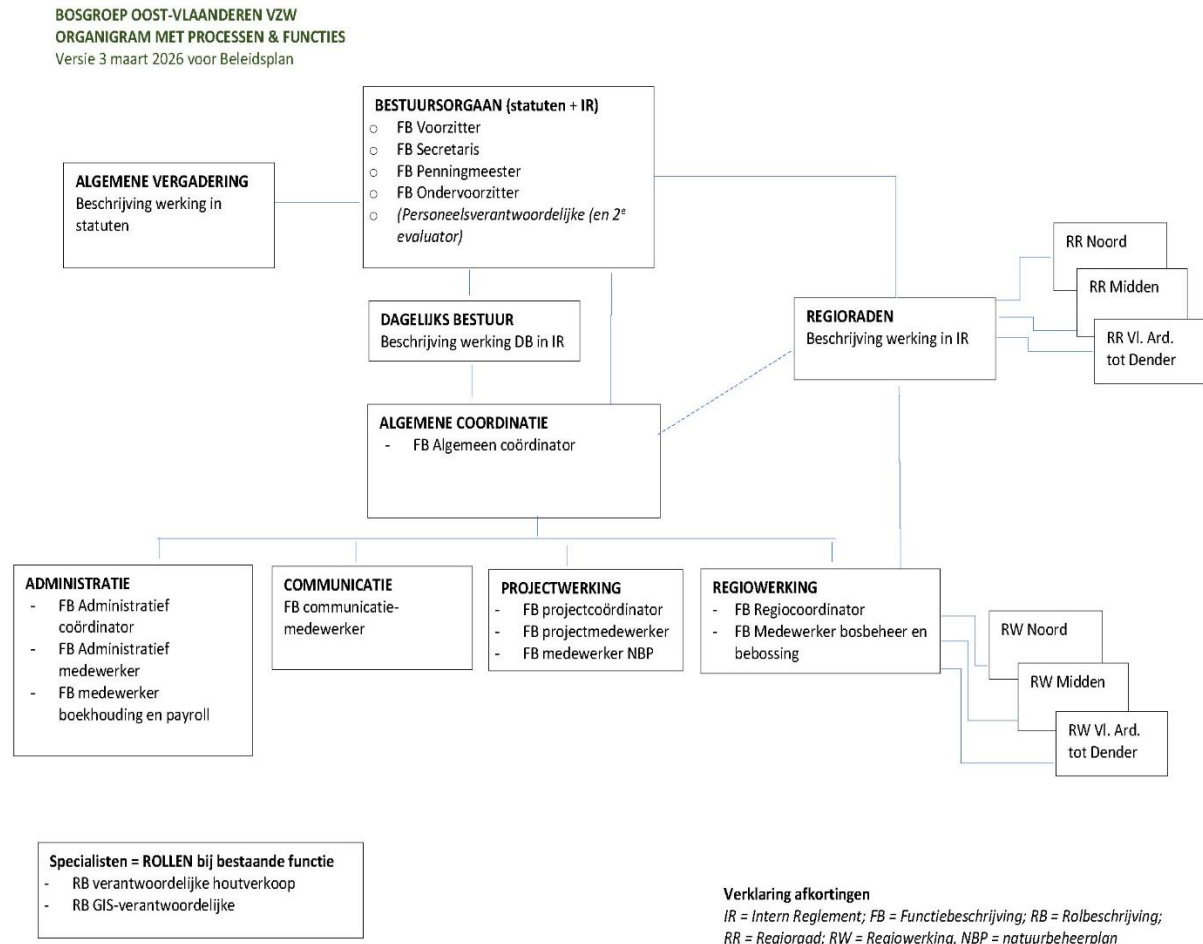
Het bestuursorgaan beslist onder andere over het personeelsbeleid, de begroting en de jaarplanning, de indiening van nieuwe projecten en nieuwe contracten en verbintenissen. Het is verantwoordelijk voor het operationeel kader waarbinnen BOV werkt. Vanuit die rol beslist het bestuursorgaan over het arbeidsreglement, het organigram, het beleidsplan, de jaarplanning, het jaarverslag en de deontologische code (intern reglement art. 38). De Algemeen coördinator heeft het mandaat om overeenkomsten aan te gaan die passen binnen de dagelijkse werking (zie intern reglement van BOV).

Het bestuursorgaan heeft een dagelijks bestuur aangesteld. Dat bestaat volgens het intern reglement uit de voorzitter, ondervoorzitter, secretaris en penningmeester en beslist als college. De coördinator woont ook deze vergaderingen bij zonder stemrecht. De voorzitter van de

¹ Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, artikel 54bis

vereniging is ook voorzitter is van het dagelijks bestuur en wisselt dus ook jaarlijks. Het dagelijks bestuur vergadert ongeveer 2-maandelijks.

Vandaag liggen heel wat beslissingsbevoegdheden bij het bestuur, al dan niet via mandaat aan het dagelijks bestuur. Bij de evaluatie van de werking in 2028 (zie hoofdstuk 6) zullen we onderzoeken of die bevoegdheidsverdeling de juiste is.

REGIORADEN

De regionale afdelingen en de regioraden zijn de basis van de vrijwilligerswerking van de Bosgroep. Ze vertegenwoordigen de werkingsgebieden van de 3 vroegere Oost-Vlaamse vzw's (zie boven). Elke regioraad wordt ondersteund door een eigen regiocoördinator. De regioraden komen minstens 3 keer per jaar bijeen en organiseren elk een ledendag en activiteiten voor de leden. Hun werking is vastgelegd in het intern reglement van BOV.

HET TEAM

Begin 2026 heeft BOV een team van 19 enthousiaste medewerkers, die samen instaan voor ongeveer 16 VTE. De meeste tijd gaat naar de concrete ondersteuning op maat van bosbeheerders, zowel administratief als op het terrein. Het organigram is vandaag erg functioneel gestructureerd, met een opdeling in onder andere regiowerkers, projectwerkers, administratieve medewerkers en specialisten.

DE LEDEN VAN DE BOSGROEP EN DE ALGEMENE VERGADERING

Bosgroep Oost-Vlaanderen vzw heeft effectieve en toegetreden leden.

- De **effectieve leden** zijn bosbeheerders – zoals beschreven in het Bosdecreet² – van één of meerdere bossen, gelegen in het werkingsgebied van de vereniging. Een effectief lid heeft stemrecht in de algemene vergadering en kan bestuurder zijn.
- De **toegetreden leden** hebben geen stemrecht in de algemene vergadering en kunnen geen bestuurder zijn. De toegetreden leden zijn opgedeeld in adviserende leden en sympathiserende leden :
 - **Adviserende leden** zijn natuurlijke personen of rechtspersonen die terreinbeheerder zijn in het werkingsgebied van de vereniging, maar die er niet voor kiezen om effectief lid te worden. Zij kunnen het ledenblad ontvangen, deelnemen aan activiteiten en een beroep doen op dezelfde dienstverlening als de effectieve leden. Ze kunnen op de bijeenkomsten van de regionale afdelingen hun input geven aan de vereniging.
 - **Sympathiserende leden** zijn natuurlijke personen of rechtspersonen die geen terreinen beheren in het werkingsgebied van BOV, maar de organisatie wel een warm hart toedragen. Sympathiserende leden kunnen het ledenblad ontvangen en kunnen deelnemen aan activiteiten van de vereniging.

Op 31/12/2025 had BOV 151 effectieve leden en 3327 toegetreden leden, waaronder 2597 adviserende en 730 sympathiserende. In hoofdstuk 2.2 geven we meer cijfers over de bossen die deze leden beheren.

De algemene vergadering besliste bij de stichting van de vzw dat het lidmaatschap van BOV gratis is en dat blijft tot nader order zo.

AANBOD VOOR LEDEN

BOV biedt haar leden een uitgebreid aanbod aan van ondersteuning en interessante activiteiten. De belangrijkste daarvan zijn:

- Regelmatige informatie en inspiratie via de Bosbode, nieuwsbrieven en andere kanalen
- Gelegenheden om andere bosbeheerders en -eigenaars te ontmoeten, inspiratie en ideeën uit te wisselen, vormingen te volgen.
- Advies op maat, inclusief terreinbezoeken, voor het beheer en de uitbreiding van hun bos
- Ondersteuning bij administratieve verplichtingen, vergunningen en aanvragen van subsidies of financiële tegemoetkomingen voor bosbeheerders
- Concrete ondersteuning bij de organisatie en uitvoering van beheerwerken in het bos
- De mogelijkheid om deel te nemen aan een gezamenlijke verkoop van verschillende types hout zowel aan professionele bosexploitanten als aan particulieren
- De mogelijkheid om aan te sluiten bij natuurbeheerplannen en interessante projecten rond duurzaam bosbeheer
- Een aanspreekpunt om bezorgdheden en noden door te geven aan het beleid.

Een deel van de dienstverlening voor de leden is gratis, sommige diensten zijn betalend volgens een vaste tarievenlijst.

VRIJWILLIGERSBELEID

Leden kunnen zich ook inzetten als vrijwilliger voor de organisatie. Alle bestuurders en leden van de regionaden zijn vrijwilliger voor BOV, maar leden kunnen ook op andere manieren de vereniging ondersteunen. De vrijwilligerswerking van BOV is momenteel weinig uitgewerkt. Ze bestaat uit occasionele hulp van vrijwilligers bij activiteiten, plantacties of kennisdeling onder

² art. 4 lid 6bis in het Bosdecreet van 13 juni 1990

bosbeheerders. In de komende jaren willen we graag meer inzetten op het engagement van vrijwilligers (zie hoofdstuk 5 en 6).

PARTNERS

BOV werkt vandaag samen met heel wat partners. Dit zijn de belangrijkste:

- Met de **Provincie Oost-Vlaanderen** heeft BOV een structurele samenwerkings-overeenkomst in het kader van de erkenning en subsidiëring van de Bosgroep (zie boven). De Provincie zorgt ook voor de huisvesting van de organisatie en vaardigt 3 bestuurders af. De Provincie ondersteunt BOV niet alleen financieel, maar is ook een inhoudelijke partner in heel wat projecten en maatregelen voor meer en beter bos.
- Het **Agentschap voor Natuur en Bos** is bevoegd voor de Vlaamse bos- en natuurwetgeving, en is zowel vanuit haar beleidsafdeling, beheerafdeling als de natuurinspectie een structurele partner voor de Bosgroep. Daarnaast voorziet de Vlaamse Overheid jaarlijks ook een financiële ondersteuning op projectbasis voor de Vlaamse doelstellingen. Deze financiële ondersteuning loopt deels via de Provincie.
- **Lokale gemeenten** zijn zowel eigenaars van publiek bos – en als dusdanig lid en ‘klant’ van BOV – als partners in heel concrete projecten. Ook de gemeenten vaardigen vertegenwoordigers af naar het bestuur.
- De **Vlaamse Landmaatschappij** is een partner in land- en natuurinrichtingsprojecten.
- BOV overlegt ook waar nodig met het **Vlaamse Departement Omgeving**, bijvoorbeeld rond bosuitbreidingskansen binnen Gemeentelijke Ruimtelijke Uitbreidingsplannen (GRUP’s).
- De **Koepel van Bosgroepen** is de schakel tussen de regionale Bosgroepen en het Vlaamse, federale en internationale beleid. Daarnaast ondersteunt de Koepel ook de samenwerking tussen de Bosgroepen onderling. Een administratief medewerker van BOV werkt deeltijds (2 dagen per week) voor het secretariaat van de Koepel van de Bosgroepen.
- **Maatwerkbedrijven** zijn partners voor de uitvoering van onrendabele boswerken zoals aanplantingen, bestrijding invasieve soorten, wildbescherming ... Voor deze samenwerking krijgt BOV een subsidie van ANB (‘groenjobs’). Ze zijn een kans om ecologische doelstellingen te koppelen aan sociale doelen.
- Heel wat **zelfstandige aannemers en houtexploitanten** zijn partner voor uitvoering van beheerwerken in bossen en duurzame houtverkoop.
- **Boomkwekerijen** zijn partners voor aankoop en levering van bosplantsoen.
- **Onderzoekspartners** zoals ILVO, HoGent, INBO en UGent helpen onze werking wetenschappelijk te onderbouwen. BOV kan wetenschappelijke partners op haar beurt ondersteunen door proefpercelen ter beschikking te stellen in bossen van leden.
- Met de Regionale Landschappen zoekt BOV afstemming en samenwerking voor terreinrealisaties, waarbij BOV focust op bosbeheer en bosuitbreiding, en de Regionale Landschappen zich focussen op de open ruimte buiten het bos.
- Via projecten werkt BOV samen met vele andere **natuurorganisaties** en **diverse partners** voor concrete activiteiten.

1.3 OVER DIT BELEIDSPLAN

DE AANLEIDING

Door de fusie en wat die met zich meebracht, kwamen een aantal vragen bovendrijven. Hoe stemmen we de verschillende regiowerkingen op elkaar af? Welke prioriteiten wil de nieuwe organisatie vooropstellen in haar werking? Hoe krijgen we de missie, visie en strategische doelen voor de toekomst scherp?

Een beleidsplan, dat 6 jaar vooruitkijkt en zo het langetermijndenken in de organisatie versterkt, leek een goede manier om op deze en andere vragen een antwoord te geven. BOV is wettelijk niet verplicht om een beleidsplan te schrijven. Dat geeft ruimte om het plan echt volledig af te

stemmen op de noden van de organisatie zelf. BOV besliste om een beleidsplan op te maken voor de periode 2026-2031, omdat dit aansluit bij de termijn van de provinciale legislatuur.

PROCES

Voor dit beleidsplan tekenden we een proces uit waarbij we onze verschillende stakeholders op verschillende momenten en manieren betrokken. Om dit volledige proces te begeleiden, deden we een beroep op externe procesbegeleiding (adviesbureau S&L).

- Tijdens de algemene vergadering in het voorjaar van 2025 is een informele bevraging gedaan met enkele prikkelende vragen. Het doel was vooral de leden alvast bewust te maken van de start van het beleidsplanningstraject.
- In het najaar van 2025 zijn leden en stakeholders breed bevroegd via een online enquête: lokale overheden, partners in het bosbeheer en andere relevante organisaties (zie hoofdstuk 2.3).
- Het voltallige team en bestuur namen op 17 oktober 2026 samen de huidige situatie onder de loep: wat loopt er goed en minder goed binnen BOV, welke risico's en bedreigingen zien we van buitenaf? (zie hoofdstuk 2.3)
- Dit alles vulden we aan met deskonderzoek naar evoluties in de samenleving en in bosbeheer (zie hoofdstuk 2.1).
- Een denkgroep ('medium groep') van 4 medewerkers, 3 bestuurders en een vertegenwoordiger van de Provincie formuleerde concrete beleidskeuzes en doelstellingen tussen oktober 2025 en januari 2026 (terug te vinden in hoofdstukken 3-6).
- Team, bestuurders en leden gaven feedback en verfijnden de keuzes op een gezamenlijke denkdag op 28 november 2025.
- Op basis van een zakelijke denkoefening met de medium groep stelde de coördinator een meerjarenbegroting op.
- Het bestuur keurde de doelstellingen en de daarin besloten beleidskeuzes goed op 26 januari 2026. Concrete acties en indicatoren zullen in 2026 nog verder uitgewerkt worden door het team.
- Parallel met het beleidsplan en in lijn met de gewenste impact die we in ons denkproces formuleerden, zetten een aantal bestuurders een voorstel van missie- en visietekst op papier. Deze werd apart besproken en nadien toegevoegd aan het beleidsplan.
- Het bestuur keurde het beleidsplan goed op 2 april 2026 om voor te leggen aan de Algemene Vergadering. Ten slotte keurde de AV het beleidsplan goed op 19 mei 2026.

2. ONZE STARTPOSITIE

Hoe staat het met de bossen, de maatschappij en het bosbeleid vandaag? En wat is de plek van de private boseigenaar daarin? Hoe gaat het daarnaast met Bosgroep Oost-Vlaanderen? Wat draait vandaag goed in de organisatie, en waar is er nog werk aan de winkel?

Deze twee vragen zijn het onderwerp van dit eerste hoofdstuk. We maken als het ware een foto van de context waarin dit beleidsplan geschreven is en waarop de beleidskeuzes gebaseerd zijn. Per thema leggen we ook telkens de link naar een mogelijk antwoord of een conclusie voor de werking van BOV, met een verwijzing naar de doelstellingen verderop waarin die antwoorden zijn geconcretiseerd.

2.1 DE WERELD OM ONS HEEN

BOS IN OOST-VLAANDEREN VANDAAG

WEINIG BOS

Oost-Vlaanderen is na West-Vlaanderen de minst beboste Vlaamse provincie. De derde Vlaamse Bosinventaris (2023) schatte de totale beboste oppervlakte in de provincie op 18.600 ha. Dat is een beperkte stijging ten opzichte van 2019.³

De Bosindex in Oost-Vlaanderen bedraagt ongeveer 6,2%, wat erg laag is in vergelijking met de Vlaamse bosindex van ongeveer 11,2%. Bovendien is Vlaanderen al een van de minst beboste regio's van Europa. Tegen 2030 wil Vlaanderen dan ook 10.000 hectare extra bos realiseren.

WIE IS EIGENAAR VAN DE BOSSEN IN OOST-VLAANDEREN?

Volgens een eerste ruwe analyse van de cijfers van de derde Vlaamse bosinventaris is de verhouding in 2025 als volgt:

- Particulieren en private rechtspersonen (waaronder natuurverenigingen) bezitten samen 12.090 ha bos (= 65% van het bos)
- 6.510 ha bos (= 35% van het bos) is eigendom van publieke overheden.

Daarmee bezitten private eigenaars in Oost-Vlaanderen verhoudingsgewijs een groter aandeel van het bos dan in andere provincies. In Antwerpen en Vlaams-Brabant is ruwweg 40% van de bosoppervlakte publiek bezit, in Limburg en West-Vlaanderen zelfs meer dan 50%.

Uit al het bovenstaande kunnen we alvast stellen dat er een belangrijke rol is weggelegd voor BOV in het Oost-Vlaamse bosbeleid. Meer over de leden en hun bos in hoofdstuk 2.2.

BOSTYPES IN OOST-VLAANDEREN

Oost-Vlaanderen kent een grote diversiteit aan bodems en bostypes. Dit maakt dat ook het bosbeheer verschillend is in de drie regio's.

Regio Noord omvat het Meetjesland en het Waasland, gekenmerkt door de droge zandgronden van de dekzandrug Maldegem–Stekene. Deze arme bodems werden in de 19e eeuw vooral bebost met naaldhout. Het Meetjesland kent ook enkele oudere loofbossen op iets rijkere bodems, vaak met een typische drevenstructuur. In het Waasland liggen naast de naaldbossen ook de valleien van de Moervaart en de Durme. Daar groeien populierenbossen met her en der ook loofbossen op vochtige bodems.

³ De cijfers in dit hoofdstuk komen uit de Vlaamse Bosinventaris, Govaere L. & Leyman A. (2025), Vlaamse bosinventarisatie Agentschap Natuur en Bos en uit eigen indicatoren van BOV en de Vlaamse Bosgroepen (2025)

In **regio Midden Oost-Vlaanderen** zijn heel diverse bostypes te vinden, door de grote variatie aan bodemtypes en de invloed van de Dender en de Schelde. De bossen langs deze waterlopen en in hun valleien zijn grotendeels populierenbossen en natte valleibosses. In de zandleemgebieden zijn er enkele zeer oude boscomplexen en kleinere bossen met vooral inheemse loofbomen en Amerikaanse eiken, afgewisseld met kleinere groepen populieren op rijke bodems. Hier en daar zijn er ook kleinere (naaldhout)bosjes op zandgronden in het noorden en westen van de regio.

In **regio Vlaamse Ardennen tot Dender** hebben veel bossen een hoge ecologische waarde. Meer dan één derde van het bosareaal is er aangeduid als Natura 2000-gebied. Bijna de helft is opgenomen in VEN-gebied (Vlaams Ecologisch Netwerk). Zowel in de kleinere beekvalleien als de Schelde- en Dendervallei vind je populierenbossen. Hiervan werd de voorbije decennia al een substantieel deel omgevormd naar meer diverse gemengde loofhoutbossen. Op de geïsoleerde heuvels en in historische boskernen zijn er nog oudere beuken- en eikenbossen met de typische voorjaarsflora.

UITDAGINGEN VOOR HET BOS

Hieronder gaan we in op een aantal specifieke bedreigingen die bos in onze provincie (en in Vlaanderen en Europa bij uitbreiding) onder druk zetten.

DE KLIMAATVERANDERING

De toenemende klimaatverandering heeft een grote impact op onze bossen, op verschillende manieren:

- De jaargemiddelde **temperatuur** in België (Ukkel) ligt nu 2,6°C hoger dan bij het begin van de metingen in de 19e eeuw. Hittegolven nemen sinds de jaren '70 van vorige eeuw toe in frequentie, duur en intensiteit.⁴
- Er valt veel meer regen in de winter, de zomers worden droger en de neerslagbuien intenser.⁵ De verdamping zal in de toekomst verder toenemen (gelinkt aan temperatuurstijging), waardoor het neerslagtekort in de zomer verder zal oplopen, en in de winter het neerslagoverschot licht kan stijgen. Er is dus minder water beschikbaar in het groeiseizoen en de kans op **droogtestress** bij.⁶
- Bomen zijn door hun diepe wortels bestand tegen korte droogtes af en toe, maar bij extreem lage bodemvochtigheid kunnen hun wortelstelsels verzwakken. Ze worden dan **kwetsbaarder** voor aantastingen zoals de letterzetter.⁷ In Vlaanderen zouden vooral naaldbomen, en op sommige plaatsen ook beuk, het bij toenemende droogte moeilijker krijgen.
- Door de klimaatverandering moeten bosbeheerders zich afvragen welke **soorten** in de toekomst nog in onze bossen zullen gedijen. Wetenschappers verwachten dat tegen 2070 vele plantensoorten het moeilijk zullen krijgen en dat verschillende soorten zullen uitsterven.⁸

In opdracht van ANB voerde KULeuven een studie uit naar aangepaste boomsoorten en herkomsten in Vlaanderen met het oog op de klimaatverandering.⁹ Aansluitend schreven KULeuven en UGENT in opdracht van ANB een rapport (2025) met aanbevelingen voor proefaanplantingen met klimaatboomsoorten. Het opzetten van testplots en proefaanplantingen kunnen volgende stappen zijn.

⁴ INBO Natuurrapport 2020, p.162

⁵ INBO Natuurrapport 2020, p.142

⁶ INBO Natuurrapport 2020, p. 161

⁷ INBO Natuurrapport 2020, pp. 146-147

⁸ INBO Natuurrapport 2020, p. 165

⁹ Desie et al (2024). Eindrapport Klimaatbomen. Opmaak van een lijst en begeleidend document met aangepaste boomsoorten en herkomsten voor Vlaanderen in functie van Klimaatverandering

Mogelijke antwoorden van bosbeheerders en BOV

Een weloverwogen mix van boomsoorten helpt om bossen veerkrachtiger te maken. Wetenschappers en bosbeheerders zullen in de komende jaren uitgebreid moeten testen, onderzoeken en opvolgen welke soorten standhouden en welke niet. Het zou kunnen dat daarbij ook niet-inheemse soorten een plek krijgen, omdat we niet kunnen wachten tot zuidelijkere soorten spontaan migreren. BOV volgt nauwgezet de resultaten van relevant academisch onderzoek.

Door daarnaast bossen zo gesloten mogelijk te houden en te werken aan bosstructuur, blijft het koele microklimaat in het bos beter bewaard. Slim kappen en bosranden en kronendaken goed gesloten houden, zijn mogelijke strategieën. Soms is ook 'niets doen' een goed idee om een bos veerkrachtiger te maken.

BIODIVERSITEIT ONDER DRUK

Bossen zijn enorm belangrijk voor de biodiversiteit in Vlaanderen. 80% van de landdieren en -planten leeft in bossen. Bovendien heeft elk type bos een eigen kenmerkend ecosysteem waar specifieke soorten gedijen. Nieuwe bossen trekken snel nieuwe soorten aan. In oude bossen komen dan weer typische plantensoorten voor die in jonge bossen niet voorkomen.

Bossen zijn niet alleen een belangrijke bron van biodiversiteit, ze hebben ook een diverse flora en fauna nodig om te overleven.¹⁰

- Zwammen, pissebedden, slakken en mossen zijn even onontbeerlijk voor een bos als de bomen zelf. Door het onoordeelkundig kappen of weghalen van dood hout, kunnen deze soorten het extra lastig krijgen.
- Een bos met diverse soorten van verschillende leeftijden is beter bestand tegen ziekten, droogte, stormen of plagen.
- Bossen hebben bovendien niet alleen een diversiteit aan soorten, maar binnen de soorten ook voldoende genetische diversiteit nodig. Kleine, versnipperde bossen (zie verder) hebben meer moeite om die genetische diversiteit in stand te houden.

Mogelijke antwoorden van bosbeheerders en BOV

Oude bossen beschermen en versnippering tegengaan zijn belangrijk om de biodiversiteit en de genetische diversiteit in bossen zoveel mogelijk te vrijwaren. Daarnaast kunnen bosbeheerders kleine en grote initiatieven nemen voor meer biodiversiteit en betere natuur. Het helpt om daarbij een beroep te kunnen doen op de meest recente wetenschappelijke inzichten en technische kennis.

¹⁰INBO KlimaatSlim bosbeheer (INBO.A.4000, p. 4-5)

De volgende principes maken deel uit van beheermaatregelen voor biodiverser bos (cfr. INBO Klimaatslim bosbeheer en Natuurrapport 2020):

- **Diverse boomsoorten** zorgen voor meer veerkracht
- Verschillende **leeftijden** en **hoogtes** van bomen zorgen voor meer structuurdiversiteit
- Een **gesloten** kronendak beschermt het microklimaat in het bos
- Voldoende **doed hout** zorgt voor een rijkere diversiteit aan fauna en flora
- Gepaste maatregelen bij het werken met grotere machines kunnen de **bodem beschermen**
- **Beheerplannen** zorgen voor een duurzame visie op het beheer van het bos

Zie ook: SD1 en SD2, in het bijzonder OD 2.3.

MILIEUVERVUILING

Naast klimaatverandering blijven ook andere milieudrukken onze bossen bedreigen. Hoewel verschillende soorten luchtverontreiniging sinds 2005 een dalende trend kenden, blijft onder andere de druk van stikstof, vermisting en verzuring in onze bossen te hoog. De grootste veroorzakers van luchtverontreiniging in Vlaanderen zijn transport, huishoudens en de landbouw, en in mindere mate de industrie en de energiesector.¹¹

Al deze drukken maken onze bossen kwetsbaarder. Vermisting leidt tot een minder diverse plantengemeenschap. Te veel stikstof wijzigt de fysiologie en groei van bomen en planten waardoor ze kwetsbaarder zijn voor ziektes, vorst en droogte. Verzuring heeft een impact op de beschikbare voedingsstoffen.

Mogelijke antwoorden van bosbeheerders en BOV

De druk van buitenaf kunnen bosbeheerders niet alleen aanpakken. Samenwerken met landbouwers, bedrijven en beleid is hier de boodschap. De Bosgroepen zijn bij uitstek goed geplaatst om in naam van individuele bosbeheerders de hand te reiken naar andere sectoren. Samen kunnen ze op zoek gaan naar oplossingen die het bos beschermen en ook werkbaar zijn voor andere gebruikers van de open ruimte. Het is daarbij ook belangrijk om beleidsmakers en maatschappij bewust te maken van het economisch belang van het bos en van alle ecosysteemdiensten die het bos levert.

We zien voor deze opdrachten op beleidsniveau vooral een rol weggelegd voor de Koepel, waarbij BOV kan ondersteunen waar relevant. BOV kan wel op lokaal niveau oplossingen stimuleren en samenwerkingen aangaan.

Zie ook: OD 2.3 en 3.2.

VERSNIPPERING EN DRUK OP DE OPEN RUIMTE

Bijna nergens in Europa is bos zo sterk versnipperd als in Vlaanderen. Meer dan 70% van de bossen is kleiner dan 5 hectare. Ongeveer 10% is kleiner dan 1 hectare. De versnippering neemt bovendien toe en de maatregelen om ze tegen te gaan volstaan niet of worden niet krachtig genoeg uitgevoerd.¹² Als bossen worden doorgegeven tussen generaties boscijgen, worden ze soms verdeeld over de erfgenamen. Dat versterkt soms de versnippering in beheer.

¹¹ <https://vmm.vlaanderen.be/feiten-cijfers/lucht/vanwaar-komt-de-luchtverontreiniging>

¹² INBO_Natuurrapport2023.pdf, p.76

Tegelijk staat ook de open ruimte in zijn geheel onder druk in Vlaanderen.¹³ Vlaanderen is een van de Europese regio's met de minste open ruimte. Hoewel er een bouwshift is aangekondigd tegen 2040, verdween tussen 2013 en 2022 nog eens netto 16 347 hectare open ruimte. Dat betekent dat er ook steeds minder plaats is voor bijkomend bos.

Versnipperd bos is een stuk minder bestand tegen klimaatverandering en milieudrukken. In feite versterkt versnippering alle bovenstaande problemen:

- In kleine, open bossen houdt het microklimaat moeilijker stand, waardoor sommige bossoorten het lastiger krijgen
- Kleine geïsoleerde populaties fauna en flora riskeren sneller uit te sterven door genetische verarming en inteelt
- De invloed van droogte, hitte en vermisting is groter in kleine, versnipperde bossen

Mogelijke antwoorden van bosbeheerders en BOV

Als individuele bosbeheerder kan je je bos goed beheren en, misschien, uitbreiden zodat er grotere aaneengesloten gehelen ontstaan. Maar versnippering tegengaan is toch vooral een collectieve zaak. Via de Bosgroep kunnen private bosbeheerders samen aan een oplossing werken.

Natuurbeheerplannen, bosuitbreiding – vooral op plekken die de verbinding kunnen creëren tussen bestaande bossen – en samenwerking met andere spelers in de open ruimte zijn allemaal mogelijke strategieën om versnippering van bossen tegen te gaan. De boskansenkaart is een instrument om zo gericht mogelijk aan bosuitbreiding te doen.

Zie ook: OD 2.1, 2.2 en 3.2.

DRUK DOOR RECREATIE

In recente jaren, met de coronaperiode als belangrijke katalysator, is het belang van bos voor het welzijn van mensen meer in de kijker gekomen. De vraag naar toegankelijke bossen, en dus de druk van recreatie op het ecosysteem in de bossen, is daardoor ook gegroeid. Dat heeft ook een keerzijde:

- In elk Vlaams bos vind je **afval** terug. In alle vormen, soorten en maten. Eigenaars zijn verantwoordelijk voor het opruimen, soms tegen torenhoge kosten. Er is weinig kennis bij het brede publiek van de impact van afval op bossen. Ook een bananen- of sinaasappelschil verdwijnt niet zomaar. Tuinafval kan dan weer ongewenste exotische soorten introduceren in een bos.¹⁴
- Recreatie kan zorgen voor te veel lawaai, vertrappelde vegetatie en beschadigde bomen. Het is dus zaak om **kwetsbare habitats** te beschermen, met passende regels voor elke soort bos. Ook de dieren die leven in het bos hebben bescherming nodig, vooral in de periode waarin ze zich voortplanten.¹⁵

¹³ <https://indicatoren.omgeving.vlaanderen.be/indicatoren/open-ruimte>

¹⁴ bosgroepen.be/persbericht-world-cleanup-day-2025-voor-propere-bossen-in-vlaanderen

¹⁵ Zie sensibiliseringscampagne van ANB: natuurenbos.be/campagnes/hond-aan-de-lijn-t-zal-wel-zijn

HET BOS ALS OPLOSSING

Bossen zijn ook een deel van het antwoord op ecologische en maatschappelijke problemen. Ze leveren heel wat ecosysteemdiensten. Hier liggen heel wat kansen voor BOV, bosbeheerders en de bossen.

CO₂-OPSLAG EN KLIMAATMITIGATIE

Vlaamse bossen nemen jaarlijks ongeveer 1% van de broeikasgasuitstoot van de Vlaamse economie op. Bossen zijn het enige ecosysteem in Vlaanderen dat netto koolstof opneemt. Een bosuitbreiding van 10.000 ha zou jaarlijks ongeveer 0,1% van de uitstoot compenseren.¹⁶

Vandaag is het nog niet mogelijk om voor bosbeheer of bosuitbreiding [koolstofcertificaten](#) te krijgen. Bij boscijneers is daar wel veel vraag naar. Het zou een vorm van inkomsten voor geleverde ecosysteemdiensten kunnen zijn en het beheer van een bos economisch minder verlieslatend maken.

KLIMAATADAPTATIE

Bossen vangen niet alleen CO₂ op, ze bufferen ook op andere manieren de gevolgen van klimaatverandering. Bossen zijn airco's tijdens hittegolven tot ver in hun omgeving. Ze zijn sponzen voor extreme neerslag en gaan bodemerrosie tegen.¹⁷

HOUT ALS DUURZAME GRONDSTOF

Ook houtproductie is een dienst die het bos levert aan de maatschappij. Deze is makkelijker kwantificeerbaar en meetbaar. De Vlaamse houtproductie bedraagt maar een fractie van onze jaarlijkse houtconsumptie. We zijn voor onze houtvoorziening dus grotendeels afhankelijk van boscystemen uit het buitenland. Lokaal geproduceerd en verwerkt hout is nochtans een alom gewaardeerde grondstof met ecologische, maatschappelijke en economische troeven.¹⁸

FYSIEKE EN MENTALE GEZONDHEID

Ecosysteemdiensten zoals recreatie, luchtzuivering en klimaatregulering zorgen voor aanzienlijke besparingen op maatschappelijke kosten, onder meer in de gezondheids- en verzekeringssector. Regelmatig tijd doorbrengen in bossen heeft duidelijk aantoonbare positieve effecten op de mentale en fysieke gezondheid.¹⁹

Mogelijke antwoorden van bosbeheerders en BOV

Ecosysteemdiensten kunnen een hefboom zijn voor bosbeheerders om hun bosbeheer haalbaar te maken. Niet om er grote winsten uit te halen, wel om te kunnen blijven investeren in duurzaam bosbeheer. Door het bos als oplossing naar voren te schuiven, kan er ook meer draagvlak gecreëerd worden voor investeringen in bosbeheer. Private bosbeheerders kunnen hier op een efficiënte manier aan bijdragen.

Zie ook: OD 1.3, 3.2, 3.3.

¹⁶ INBO Natuurrapport 2023, p. 57

¹⁷ INBO Natuurrapport 2020, pp. 191-192

¹⁸ INBO Natuurrapport 2020, p. 191

¹⁹ Park et al., 2010; White et al., 2019

BESTAAND BELEID VOOR MEER EN BETER BOS

VLAAMS BELEID

Boswetgeving is gewestmaterie. Volgens het Bosdecreet van 13 juni 1990 is een bos "een oppervlakte waarvan bomen en de houtachtige struikvegetaties het belangrijkste onderdeel uitmaken, die een eigen fauna en flora heeft en die één of meer functies vervult."

De volgende beleidsaspiraties van de Vlaamse overheid zijn relevant voor de werking van BOV in de komende jaren:

- Vlaanderen wil tegen 2030 **10.000 hectare extra bos** realiseren. Het regeerakkoord van 2024 ziet daarvoor een belangrijke rol voor de lokale besturen. De Bosgroepen zijn lid van de Bosalliantie, een samenwerkingsverband tussen Vlaamse en provinciale overheden, lokale besturen, natuur- en bosverenigingen en andere maatschappelijke instellingen die samen meer bos willen creëren. Via de website [Bosteller.be](https://bosteller.be) is alle informatie over bosuitbreiding op één plek te vinden. Van de 1917 hectare bos die erbij kwamen tussen 2019 en 2024 werden volgens het Groenboek Bosuitbreiding van ANB de meeste in Oost-Vlaanderen gerealiseerd, namelijk 28%.²⁰
- De Vlaamse overheid blijft de opmaak van **natuurbeheerplannen** en de realisatie van de **natuurstreefbeelden** stimuleren en subsidiëren via het *Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van het natuurbeheer van 2017*²¹. Een natuurbeheerplan (NBP) is een document dat de beheervisie voor een bos voor de komende 24 jaar vastlegt. Meerdere terreinbeheerders kunnen samen een natuurbeheerplan opmaken. Zo'n plan machtigt, eens het is goedgekeurd door de Vlaamse overheid, ook de nodige beheerwerken. De Vlaamse overheid koppelt aan een natuurbeheerplan ook beheersubsidies voor bossen waar de eigenaar een hogere biodiversiteit nastreeft.
- Vlaanderen wil natuur die als belangrijk wordt beschouwd binnen het Natura 2000-kader beschermen en uitbreiden. De Vlaamse overheid besliste in 2014 welke acties en maatregelen daarvoor nodig zijn in een Besluit van de Vlaamse Regering. De realisatie daarvan wordt vastgelegd in het Vlaams Natura 2000 programma.²²
- In september 2025 werd een **Green Deal Lokaal Hout** afgesloten tussen Vlaamse Overheid (ANB) en de bos- en houtsector. De Bosgroepen trekken voor dit initiatief mee aan de kar.²³
- In juli 2024 keurde de Vlaamse Regering een **nieuwe Blue Deal 2025-2029** goed, een ambitieus plan dat Vlaanderen beter moet wapenen tegen de gevolgen van klimaatverandering zoals droogte, overstromingen en waterkwaliteitsproblemen. Natte natuur, waaronder natte bossen, worden gezien als een belangrijke sleutel in de Blue Deal, en zullen dus de nodige aandacht krijgen – ook in de financiering van natuurprojecten.
- In hoofdstuk 1 werd de wettelijke basis voor de **financiering van de Bosgroepen** al vermeld. Begin 2026 is er een decreetwijziging in voorbereiding die structurele financiering vanuit Vlaanderen voor alle Bosgroepen in de toekomst mogelijk zou maken. Deze nieuwe wetgeving zal uiteraard een belangrijke impact hebben op de werking van BOV, maar de uitkomst is nog onzeker.

De Vlaamse overheid voorziet in subsidies voor private en publieke grondeigenaars om te bebossen. De Bosgroepen ondersteunen bosbeheerders bij de aanvraag en uitvoering hiervan. De Bosgroepen ontvingen de voorbije jaren ook Vlaamse subsidies (via de Provincies) voor hun bijdrage in de realisatie van de Vlaamse (en Europese) beleidsdoelstellingen.

²⁰ Groenboek bosuitbreiding 2024

²¹ Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van planning, ontwikkeling en uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer

²² Besluit van de Vlaamse Regering van 20/6/2014 tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats. Zie www.natura2000.vlaanderen.be/natuurdoolenrealiseren#toc-het-vlaams-natura-2000-programma

²³ <https://omgeving.vlaanderen.be/nl/022-lokaal-hout>

PROVINCIAAL BELEID

Het bestuursakkoord 2025-2030 en het meerjarenplan 2026-2031 van de Provincie formuleren een aantal ambities voor bosbeleid, bosuitbreiding en samenwerking met de Bosgroep.

Samengevat:

- De Provincie wil samen met haar partners tijdens de legislatuur 2025-2030 **150 ha nieuw bos** aanplanten in Oost-Vlaanderen. De provincie kijkt daarvoor naar locaties die de grootste meerwaarde bieden: omdat ze helpen om bestaande natuur- en bosgebieden uit te breiden, in natuurverbingsgebieden of langs waterlopen.
- De **Bosgroep** wordt in het provinciaal bestuursakkoord als een belangrijke partner benoemd. Via het PROBORL (Provinciaal Overleg Bosgroepen en Regionale Landschappen) en diverse andere overlegmomenten gaat de Bosgroep in gesprek met vertegenwoordigers van de Regionale Landschappen en de dienst Klimaat, Milieu & Natuur van de Provincie.
- De Provincie kent naast een werkingssubsidie ook projectsubsidies toe aan de Bosgroep onder andere voor het initiatief BOOST (fonds voor bosuitbreiding), voor Klimaatrobuuste bossen, natuurherstel en soortenbescherming. Bosbeheerders die gebruik willen maken van die subsidies, kunnen rekenen op ondersteuning van de Bosgroep. Provincie en Bosgroep werken ook samen aan ondersteuning van gemeenten bij bosuitbreiding, via het Bosloket.
- De Provincie wil ook de klimaatverandering helpen tegengaan en de provincie meer weerbaar maken tegen de gevolgen ervan. Ze wil klimaatrobuust omgaan met de open ruimte en bos inzetten als buffer tegen klimaatverandering en wateroverlast.

GEMEENTELIJK BELEID

Gemeenten spelen een dubbele rol t.o.v. de Bosgroep. Enerzijds zijn zij vaak zelf boseigenaar (en lid van de Bosgroep). Anderzijds kunnen ze zelf ook beleidsdoelstellingen formuleren in verband met het bos op hun grondgebied.

Voor ondersteuning bij het beheer van de gemeentebossen, kunnen gemeenten sinds 2024 terecht bij de Bosgroep voor een aanbod op maat. Dit aanbod kwam er nadat ANB stopte met technisch beheer in veel openbare bossen.

Voor het beheer van bestaande bossen baseren gemeenten zich op regelgeving en beleid van de Vlaamse Overheid. Ze kunnen aanvullend wel ambities voor bosbeheer op hun grondgebied opnemen in hun bestuursakkoorden en eigen beleidsplannen. Zo hebben heel wat Wase gemeenten in hun beleid veel aandacht voor klimaatrobuust bosbeheer. Daarvoor werken ze samen met de Bosgroep.

Voor bosuitbreiding hebben gemeenten meer bevoegdheden en beleidsinstrumenten tot hun beschikking: ruimtelijke beleids- en uitvoeringsplannen, groenplannen, klimaatplannen, omgevingsvergunningen en bebossingsvergunningen in het kader van het veldwetboek. In 2021 sloot de Vlaamse Overheid het Lokaal Energie- en Klimaatactiepact 2.0 af met lokale besturen. In zijn beleidsnota van 2024 kent minister Brouns ook een bijzondere rol toe aan de lokale besturen om bosuitbreiding te realiseren via de opmaak van lokale bosplannen.

Een uitdaging voor lokale besturen is om de verschillende beleidsdomeinen efficiënt op elkaar af te stemmen.

EUROPEES BELEID (ZOALS VERTAALD IN VLAAMS EN LOKAAL BELEID):

Europese regelgeving heeft op verschillende manieren invloed op het bosbeleid in Oost-Vlaanderen²⁴:

- Europese regelgeving zoals de **Natuurherstelwet** en de wetgeving rond de realisatie van het **Natura-2000 Netwerk** (Habitat- en Vogelrichtlijn) leggen dwingende doelstellingen op aan Vlaanderen. Die kunnen een belangrijke hefboom zijn voor meer bos en meer biodiversiteit.
- De **Europese Biodiversiteitsstrategie 2030** (COM(2020) 380) — 'De natuur terug in ons leven brengen' — is het meest overkoepelende Europese kader. De strategie schrijft onder meer strikte bescherming van primair oud bos voor en de vergroting van kwantiteit, kwaliteit en veerkracht van Europese bossen.
- De nieuwe **Europese Bosstrategie** (opvolger van COM(2013) 659) ondersteunt de Biodiversiteitsstrategie 2030 en streeft naar duurzaam bosbeheer als norm voor alle Europese bossen, een grotere rol voor particuliere bossen via beheerplannen, en richtlijnen voor biodiversiteitsgericht bosbeheer. Bosbouwbeleid blijft een nationale bevoegdheid, maar het Europese kader geeft de richting aan.
- In februari 2021 keurde de Europese Commissie een nieuwe EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering goed. Deze strategie past binnen de **Europese Green Deal**. Ook voor het behalen van de Europese klimaatdoelstellingen spelen bossen een grote rol.
- Tegelijk staat de Europese milieuwetgeving **onder druk**. Zo werd de Europese ontbossingswet, de EUDR, in 2025 voor een tweede keer met een jaar [vertraagd](#). Milieuorganisaties vrezen dat de regelgeving verder afgezwakt zal worden in de komende jaren.
- Via Europese **subsidielijnen** zoals EFRO (Interreg) en LEADER worden heel wat projecten gefinancierd die meer en beter bos willen realiseren. Zo heeft BOV de lopende projecten *BnB Bossen* in de Vlaamse Ardennen en *De Wase Bosrenovatie*. Recent werd een nieuw Interreg project Forest Wood goedgekeurd, waar de Bosgroep partner in is.
- Tegelijk **verdwijnt het LIFE-programma** in de komende Europese meerjarenbegroting, en wordt het natuurprogramma ondergebracht in een breder fonds voor concurrentievermogen. Het valt af te wachten wat dit betekent voor steun aan natuurdoelstellingen in Europa.

Mogelijke antwoorden van BOV op beleidsmatige evoluties – de rol van BOV als belangenbehartiger

Welke impact kan BOV hebben op het beleid? Welke overheden spreekt BOV aan? En vertolkt ze dan de stem van het bos, of toch vooral die van de boseigenaar? Of is dat geen tegenstelling? Dat was een onderwerp van gesprek tijdens onze denksessies. Het besef is groot dat je voor structurele verandering altijd het beleid nodig hebt. Voor regionale kwesties ziet de BOV zeker een beleidstaak voor zichzelf.

We moeten mee aan tafel om daar de stem en de kracht van de private boseigenaar te laten horen. Want hoewel we het uiteindelijk doen voor meer en beter bos, is het perspectief van die private boseigenaar toch onze unieke meerwaarde in het maatschappelijk debat.

Op Vlaams niveau is er de Koepel van de Bosgroepen, waar BOV samen met de andere Bosgroepen deel van uitmaakt. Die Koepel heeft vandaag een beperkte capaciteit en is niet structureel gefinancierd. We zien het ook als onze taak om de Koepel te versterken, aan te spreken en aan te jagen voor beleidsmaterie die de provincie overstijgt.

²⁴ Meer info in INBO Natuurrapporten 2020 en 2023

HOE KIJKT DE MAATSCHAPPIJ VANDAAG NAAR BOS EN BOMEN?

Ten slotte willen we in onze blik op de omgeving nog even stilstaan bij de maatschappelijke kijk op bos en bomen vandaag. In de *Natuurverkenning 2050* van de Vlaamse overheid worden 4 verschillende kijkrichtingen genoemd om met de natuur om te gaan:

- Culturele identiteit versterken (lokaal landschap behouden)
- De natuur haar weg laten vinden (intrinsieke waarde van de natuur)
- De stroom van de economie benutten (inkomen genereren)
- Samenwerken met de natuur (ecosysteemdiensten)

Alle vier deze kijkrichtingen bieden kansen om draagvlak te creëren voor meer en beter bos, en in alle 4 kunnen private bosbeheerders een rol spelen.

We zien vandaag verschillende parallelle trends in de samenleving. Enerzijds is, zeker sinds corona, het belang van bos gegroeid. Mensen hebben ontdekt wat wandelen in een bos kan doen voor hun mentale en fysieke welzijn, en trends als 'bosbaden' steken de kop op.

Ook de intrinsieke waarde van bomen en bos krijgt af en toe veel aandacht. Dat bleek bijvoorbeeld uit het sterke protest in 2025 tegen de kap van bomen in Antwerpen. Die maatschappelijke tendens kan het soms moeilijk maken om uit te leggen waarom ook in duurzaam bosbeheer soms gekapt wordt.

Anderzijds merken we dat de aandacht voor natuur en klimaatverandering heel recent, sinds andere crisissen zoals de oorlog in Oekraïne de aandacht zijn gaan opeisen, sterk is verminderd.

Mogelijke antwoorden van bosbeheerders en BOV

BOV wil bosbeheerders motiveren tot duurzaam bosbeheer en beleidsmakers aansporen om maatregelen te nemen die onze missie ondersteunen. Dat vereist dat we de vinger aan de pols houden van wat leeft in de maatschappij. We moeten alert zijn voor verhalen die werken en enthousiasmeren. We beseffen dat communicatie en storytelling belangrijke aandachtspunten zullen zijn in de komende jaren.

Zie ook: SD 3.

2.2 PRIVATE BOSEIGENAARS EN BOSBEHEERDERS

BOV werkt zowel met private als met publieke bosbeheerders. Maar het is de enige actor die, vanuit terreinkennis specifiek de stem van private bosbeheerders aan tafel brengt. Daarom vinden we het belangrijk om in te zoomen op de situatie van deze bosbeheerders in Vlaanderen en de regio.

Hoeveel bouseigenaren zijn er precies? De wettelijke definitie (zie boven) is erg breed. De ruimtelijke bestemming, de oppervlakte en de hoogte van de vegetatie van een gebied spelen geen rol om te bepalen of het al dan niet om bos gaat. Dat maakt het soms moeilijk om te bepalen wie er al dan niet een bouseigenaar is. Daarnaast wijzigt eigenaarschap continu door overlijdens, nalatenschappen en verkopen. Dat maakt het nagenoeg onmogelijk om hierover correcte cijfers te verzamelen.

Toch weten we dat private bouseigenaars in Vlaanderen met velen zijn. Eind 2025 waren 14.700 private bosbeheerders lid van een Bosgroep in Vlaanderen. Samen beheren zij 35.200 ha

privaat bos van de meer dan 80.000 hectare in privébezit.²⁵ Deze bosbeheerders vertegenwoordigen in veel gevallen meerdere boscijgenaren (vb. in geval van onverdeeldheid), waardoor het cijfer van de boscijgenaren nog heel wat hoger is.

Er zijn in Vlaanderen heel wat kleine boscijgenaren. De gemiddelde oppervlakte privaat bos per Bosgroeplid (= bosbeheerder) bedraagt ongeveer 2,4 ha. Bovendien gaan de Bosgroepen ervan uit dat ze hele kleine boscijgenaren moeilijker bereiken dan de grotere eigenaren, en dus de gemiddelde boscijgendom in werkelijkheid lager ligt dan 2,4 ha.

Omdat de bosoppervlakte in Vlaanderen zo schaars en dus kostbaar is, is ook in die vele kleine bossen duurzaam beheer erg belangrijk. In de *EU Biodiversiteitsstrategie 2030* vraagt de Europese Commissie om een groter aandeel particuliere bossen onder beheerplan te brengen. Om daar te geraken, is er nog werk aan de winkel: in het Natuurrapport 2020 meldde INBO dat nog maar 45% van de bossen is opgenomen in een beheerplan.

De Koepel van de Bosgroepen voerde in september 2024 een enquête bij de leden van de verschillende Bosgroepen. Die gaven extra inzicht in het profiel en de motivatie van de aangesloten bosbeheerders. 17% van de respondenten hadden een bos in Oost-Vlaanderen. De cijfers voor die 180 Oost-Vlaamse resultaten waren de volgende:

- 11% was jonger dan 40 jaar, 63% ouder dan 60.
- 72% had hun bos verworven door het aan te kopen, 30% had het geërfd. 4% kreeg hun bos op een andere manier in beheer.
- De belangrijkste reden om een bos te hebben was de zorg voor milieu en biodiversiteit (105 van de 180 respondenten gaven dit aan).

BOS BEHEERD DOOR LEDEN VAN BOSGROEP OOST-VLAANDEREN

Op basis van eigen gegevens op 31/12/2025 beheren de leden van BOV samen ongeveer 8120 ha bos, waarvan ongeveer 6620 hectare privaat bos. Leden van de Bosgroep beheren samen ongeveer 52% van de totale oppervlakte aan privaat bos in de provincie.

De meeste bossen beheerd door BOV-leden (publiek en openbaar opgeteld) zijn terug te vinden in Aalter, Lokeren, Lochristi en Stekene. Sint-Martens-Latem, Sint-Laureins, Zele en Lierde zijn de gemeenten met het minste bos beheerd door BOV-leden.

Er is ongeveer 2160 ha bos van de Bosgroepleden opgenomen in een natuurbeheerplan, waarvan zo'n 1700 ha privaat bos van een 330-tal bosbeheerders. BOV coördineert zelf 13 gezamenlijke NBP type 2-4 voor zo'n 210 Bosgroepleden met samen ongeveer 1170 ha bos. Gedetailleerde cijfers over deze bossen zijn terug te vinden in het jaarverslag van 2025.

UITDAGINGEN VOOR PRIVATE BOSEIGENAARS

Bosbeheer is een vak. Er zijn administratieve, technische, praktische en financiële uitdagingen voor wie een bos duurzaam wil beheren:

- Bosbeheer is in Vlaanderen onderworpen aan heel wat **regelgeving**: in verband met kapvergunningen, toegankelijkheid, ruimtelijke ordening, plantplannen, natuurbeheerplannen... Daar moet je je weg in kunnen vinden.
- Wie een bos ecologisch en toekomstbestendig wil beheren, heeft daar technische en wetenschappelijke **expertise** voor nodig.
- Duurzaam bosbeheer kost **geld**. Er zijn subsidies voorhanden die de kosten en waardedaling van de grond bij bebossing ten dele compenseren. Maar ook daarvoor moet je de administratieve regelgeving kunnen doorgronden en er ook de nodige tijd aan kunnen besteden. Er zijn beperkte mogelijkheden om ook inkomsten te halen uit je bos, maar dat vraagt dat je de markt kent en kan bespelen.
- **Tijd** is op zich een andere uitdaging. Sommige bosbeheerders besteden graag veel tijd in hun bos. Anderen kunnen deze tijd niet zomaar vrijmaken.

²⁵ Vlaamse Bosinventaris 2023: 83.010 hectare

- Ten slotte is er in een bos ook **fysiek** werk te doen. Niet iedereen heeft daar de mogelijkheid toe.

Boseigenaars hebben ontzorging nodig op al deze domeinen. In punt 2.3 beschrijven we welke ondersteuning leden van BOV zelf prioritair vinden.

Daarnaast detecteren we vandaag ook nog de volgende uitdagingen voor private bouseigenaars:

- Onder andere uit de bovenvermelde enquête van de Koepel van Bosgroepen en uit onze eigen vaststellingen weten we dat de groep van bouseigenaars veroudert. Hoe maken we jonge mensen enthousiast om bouseigenaar te worden? Hoe zorgen we ervoor dat het voor bouseigenaars eenvoudiger wordt om hun bossen na te laten aan hun erfgenamen, bijvoorbeeld door een gunstige regeling voor nalatenschap van bossen?
- We merken dat de rol van de private bouseigenaar vaak niet naar waarde wordt geschat in het bosbeleid en dat de private bosbeheerder onvoldoende wordt erkend als beheerder van een groot deel van de Vlaamse bossen. Beleidsteksten houden te weinig rekening met de noden en de positie van de private bouseigenaar. Dat ook een private bosbeheerder perfect aan duurzaam bosbeheer kan doen, vaak tegen een lagere kost voor de belastingbetaler dan de overheid of natuurverenigingen, lijkt te weinig erkend te worden. Zowel overheden als natuurverenigingen kopen nog vaak privaat bos aan, in plaats van de beschikbare middelen te investeren in bijkomende bos- en natuurterreinen en zo krachten te bundelen met de private eigenaars.

Als we meer privaat bos willen en het langer willen behouden, dan is de verbetering van het economisch plaatje van bos belangrijk. Zowel verlagen van de kosten, verhogen van de opbrengsten als stabiliseren van de cashflow kunnen de magere financiële vooruitzichten van bosbeheer verbeteren. Voor de overgrote meerderheid van de private eigenaars hoeft bosbeheer niet erg winstgevend te worden, break-even is voor velen goed genoeg. Om nieuwe eigenaren aan te trekken, kan een betrouwbaar en positief economisch plaatje helpen. Het volgende overzicht geeft een (niet exhaustief) beeld van wat er kan gedaan worden, en een indicatie van de mogelijke rol van de Bosgroep. Niet alle opties hebben een even grote slaagkans, dus deze lijst is enkel een startpunt om keuzes te maken.

Doel	Mogelijke maatregel	Rol Bosgroep en anderen
Minder kosten	Compensatie voor waardedaling grond bij verandering kadastrale bestemming tot bos	Overleg overheden/Koepel
	Vermindering/afschaffing erfbelasting of schenkingsrechten bij doorgeven van bos aan de volgende generatie	Overleg overheden/Koepel
	Gratis of goedkope ontzorging van aanplanting tot eindkap	Basiswerking
	Goedkoop plantmateriaal, gereedschap, brandstof, menskracht ...	Basiswerking/onrendabele werken
Meer opbrengsten	Verkoop brandhout, stammen, ...	Houtverkoop, Brandhoutweb e.d.
	Valoriseren van hout: gebruik ter plaatse, verduurzamingsmethoden	Overleg Green Deal hout/ via Koepel
	Ecosysteemdiensten (CO2, biodiversiteit, recreatie, ...), vb. via carbon- of biodiversiteitbank	Overleg overheden, Koepel werkgroep Klimaat
	Meer subsidie	Overleg overheden
Stabieler cashflow <i>veel kosten jaarlijks, opbrengsten op bep. oogstmomenten</i>	Coöperatieve exploitatie van bossen van verschillende leeftijd	Overleg Koepel, meenemen bij natuurbeheerplannen
	Verzekering tegen 'oogst-verlies' door storm, brand, droogte	Overleg verzekeringen, eerder voor de Koepel en overheden

2.3 BOSGROEP OOST-VLAANDEREN VANDAAG: EEN EVALUATIE

We keken niet alleen om ons heen, we keken ook naar binnen. We deden dat op verschillen manieren: door onze leden en partners schriftelijk te bevragen en door samen met medewerkers en bestuurders een SWOART te maken.

BEVRAGING LEDEN EN STAKEHOLDERS

We stuurden in het najaar van 2025 twee bevestigingen uit: één naar onze leden en één naar een brede groep van stakeholders die geen lid zijn van de Bosgroep. De vragen en een samenvatting van de antwoorden zijn terug te vinden in de bijlage 7.2.

BEVRAGING LEDEN

2250 leden kregen de enquête toegestuurd, en 276 beantwoordden ze. 248 daarvan waren zelf bosbeheerder, 47 sympathiserend lid.

Wat viel op?

- De leden zijn erg **tevreden** over BOV en haar dienstverlening. Ze zien BOV vooral als een praktische ondersteuner en een bron van informatie.
- Ze vinden respectievelijk de ondersteuning bij vergunningen, de ondersteuning om hun bos gezond en biodivers te houden en de hulp bij aanplantingen het meest waardevol.
- Ze vinden dat ze **veel hulp** krijgen voor weinig geld.

Voor de komende jaren verwachten ze dat BOV hen blijft ondersteunen, versnippering tegengaat, nieuw bos helpt realiseren en helpt bij het klimaatrobuust maken van hun bossen. Ook beleidsbeïnvloeding en sensibilisering van het brede publiek en andere ruimtegebruikers vinden ze belangrijk.

Er zijn ook aandachtspunten: de bouseigenaars benoemen onder andere communicatie en het gebrek aan zichtbaarheid met een eigen profiel van BOV.

BEVRAGING PARTNERS

240 partners kregen de enquête toegestuurd, en 31 beantwoordden ze. De meesten onder hen (52%) leveren diensten aan BOV.

Wat viel op?

- Partners zien BOV als een **bron van informatie** en in de tweede plaats een **netwerk** van bosbeheerders.
- Ze werken graag samen met BOV, maar hebben **weinig zicht** op de inhoudelijke werking.

Ze zien de komende jaren vooral een belangrijke opdracht voor BOV weggelegd in het duurzaam en klimaatrobuust bosbeheer, waarbij BOV de bosbeheerders kan samenbrengen. Ook exploitatie van bossen wordt vaak genoemd; daarrond zouden partners ook in de toekomst graag met BOV samenwerken. In tweede orde zien de partners opdrachten voor BOV in de vertaling van regelgeving naar eigenaars en ondersteuning en belangenverdediging van eigenaars.

ZELFEVALUATIE TEAM EN BESTUUR

In oktober 2025 werden alle leden van het bestuur en het team van BOV uitgenodigd om samen te evalueren hoe de organisatie het vandaag stelt. We verzamelden sterktes, zwaktes en ook aspiraties – wat zouden we echt heel graag willen realiseren – rond 10 thema's:

1. **Basisdienstverlening aan boseigenaars**
2. **Externe communicatie en marketing**
3. **Uitvoering van onrendabele natuurbeheer- en inrichtingswerken**
4. **Schakelfunctie tussen overheid en boseigenaar – neutraal overlegplatform**
5. **Projecten**
6. **Professionele werking (structuur, cultuur, personeelsbeleid)**
7. **Beleidsorganen en vertegenwoordiging (goed bestuur)**
8. **Partnerschapsstrategie**
9. **Financieel beleid**
10. **Kwaliteit**

De belangrijkste bevindingen uit deze denkoefening zijn, samen met die uit de bevragingen en het deskonderzoek, samengebracht in de SWOART hieronder. Enkele algemene bevindingen uit deze oefening waren:

- BOV heeft zelf het gevoel goed bezig te zijn; rond heel veel aspecten gaven we onszelf een goede score. De recente fusie lijkt goed verteerd te zijn, maar er is nog verbetering nodig op het vlak van administratie en dataverwerking.
- De werkpunten uit de bevraging en de werkpunten aangegeven door team en bestuur waren vrij gelijklopend: communicatie en profilering, beleidswerk, partnerschapsstrategie, financiën. Er was ook nog wat onduidelijkheid over de rol van de algemene vergadering, maar in de bespreking met de kerngroep werd dit ook geweten aan de recente fusie. Sommige zaken moeten nu eenmaal nog verder verduidelijkt worden.
- Een terugkerend heet hangijzer is het gebrek aan handvatten om scherpe keuzes te maken. Omdat BOV alle boseigenaars zo goed mogelijk wil helpen, groot en klein, en de mensen en middelen beperkt zijn, heerst nu soms het gevoel van wat geleefd te worden. Er is een verlangen om meer proactief te kunnen inzetten op speerpunten als gezamenlijk beheer en het tegengaan van versnippering, klimaatrobuuste bossen en bosuitbreiding.
- Vandaag is BOV heel erg afhankelijk van subsidies. Tegelijk geven ook boseigenaars aan dat de dienstverlening erg goedkoop is, zeker gezien het gratis lidmaatschap. Waarschijnlijk is er ruimte om voor sommige dienstverlening iets meer te kunnen vragen. We moeten af en toe economisch slimmer durven denken, om onze missie beter te kunnen realiseren.
- De kosten voor BOV stijgen sneller dan de inkomsten, vooral door stijging van de anciënniteit van de medewerkers en indexering van kosten.
- Tijdens de denkoefening met team en bestuur kwam de Koepel weinig aan bod. Nochtans vinden we beleidswerk belangrijk. Maar de Koepel is nu ook klein en weinig bemand. Wat kunnen we vanuit BOV doen om die te versterken?
- Voor de buitenwereld is het niet altijd duidelijk wat de Bosgroep doet. Er is verwarring met ANB, met BOS+, met andere organisaties... Hoe krijgen we een duidelijkere 'smoel' waardoor (potentiële) boseigenaars en partners ons weten te vinden?
- De werking van BOV is erg kwaliteitsvol, maar er is geen echt kwaliteitsbeleid: een systematisch draaiboek om de resultaten van de werking systematisch te meten en daarop bij te sturen.

2.4 CONCLUSIE SWOART

Als we alle aspecten van de omgevingsanalyse bij elkaar brengen, komen we tot deze SWOART, een uitbreiding van de gekende SWOT met Aspiraties (ambities waar binnen de organisatie energie op zit) en Resultaten (verwachtingen van buitenaf):

<p>Sterktes</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Professionele en performante werking ▪ Warme en efficiënte dienstverlening, duidelijk aanspreekpunt voor boseigenaars ▪ Aanbod onrendabele werken ▪ Tijdschrift de bosbode ▪ Gemotiveerd, enthousiast en goed samenhangend team ▪ Goede projecten versterken ook het regulier bosbeheer ▪ Veel expertise geworteld in het terrein ▪ Heel goede relatie tussen bestuur en team ▪ Sterk bestuur ▪ Goede relatie met overheden en andere Bosgroepen ▪ Goede IT en materiële ondersteuning (POV) 	<p>Zwaktes</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Onduidelijke profilering ▪ Geen echte partnerschapsstrategie ▪ Geen (handvatten voor) scherpe, proactieve keuzes ▪ Beperkt budget, we kunnen niet iedereen helpen ▪ Beleidswerk: geen eigen strategie en te beperkte rol van Koepel ▪ Niet-structurele projecten, soms te ver af van de core business ▪ Te afhankelijk van beleid ▪ Team met veel jonge en weinig ervaren medewerkers. Zwaartepunt van (zakelijk/admin.) werk bij coördinator. ▪ Te goedkoop voor sommige dienstverlening ▪ Geen degelijke CRM of database of systeem voor stockbeheer 	<p>Aspiraties</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Meer inzetten op economische functie van het bos ▪ Praktische opleidingen voor boseigenaars ▪ Meer tijd en ruimte voor evaluatie ▪ Proactief aan de slag met Natuurbeheerplannen ▪ Boseigenaars bereiken via notarissen ▪ Ons netwerk van boseigenaars benutten ▪ Kansen van AI meenemen in de werking ▪ Wat niet tot onze core business behoort kostendekkend maken ▪ Inhoudelijke eerstelijnsondersteuning
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Maatschappelijk draagvlak voor bos en bomen ▪ Groter belang van economische autonomie (hout van bij ons wordt interessanter) ▪ Bos als oplossing ▪ Koolstofcertificaten ▪ Nieuwe vormen van eigenaarschap ▪ We ontmoeten ook nieuwe enthousiaste boseigenaars ▪ Nieuwe technologie voor bosbeheer ▪ Openbare besturen hebben veel gronden ▪ (Intentie van) bouwshift ▪ Aandacht voor zwerfvuil en opruimacties 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Natuur en klimaat verliezen aan politiek draagvlak ▪ Klimaatverandering en milieudrukken ▪ Biodiversiteitscrisis ▪ Versnippering van bossen ▪ Druk op de open ruimte ▪ Vergrijzing boseigenaars ▪ Grote administratieve en andere last voor nieuwe boseigenaars, weinig rendabiliteit ▪ Weinig draagvlak voor duurzame houtoogst ▪ Aankoopstrategie overheid en natuurverenigingen ▪ Waarde van bos is niet altijd tastbaar ▪ Traagheid van beleid 	<p>Resultaten</p> <p><i>Provincie:</i> meer bos dat bijdraagt aan de strijd tegen de klimaatverandering</p> <p><i>ANB:</i> dienstverlening aan alle boseigenaars</p> <p><i>Leden met kleine en grote bossen:</i> ontzorging op zoveel mogelijk niveaus, praktische ondersteuning en relevante informatie</p>

3. BELEIDSKEUZES

Vanuit de SWOART – de uitdagingen en kansen binnen en buiten onze organisatie – hebben we een longlist gemaakt van beleidsuitdagingen die we in de komende jaren willen aanpakken. Deze uitdagingen zullen onze prioriteiten sturen en een handvat zijn om keuzes te maken. De eerste drie prioriteiten werden als de belangrijkste beoordeeld:

1. **Proactief bosbeheer.** Vandaag werken we erg vraaggestuurd; er zijn veel vragen van boscijgenen en we willen ze graag allemaal beantwoorden. Daardoor is er weinig ruimte om zelf prioriteiten te stellen op het terrein.
2. Realiseren van **klimaatgezond bos.** De gevolgen van de klimaatverandering zijn nu al zichtbaar; de urgentie is veel groter dan beleidsmakers, breed publiek en misschien zelfs boscijgenen denken. Samen met wetenschappers moeten we effectieve maatregelen bepalen en uitrollen op het terrein. Ook het beleid moet mee op die kar.
3. **Financieel evenwicht** binnen de **Bosgroep** zelf. Daarvoor moeten we op verschillende sporen werken: kritisch kijken naar uitgaven en inkomsten (inclusief prijszetting voor de dienstverlening), beleidsmatig ijveren voor meer middelen voor bosbeheer, fondsenwerving en innovatieve bronnen van inkomsten.
4. Ervoor zorgen dat de **kleine boscijgenaar niet alleen komt te staan.** Dit is een aanvulling op de eerste uitdaging. We willen creatieve manieren vinden om aan de behoeften van de kleine boscijgenaar tegemoet te (blijven) komen, op een efficiënte manier.
5. Realiseren van **bosuitbreiding.** Er is een grote druk op de open ruimte en er zijn heel wat beleidsmatige barrières voor de realisatie van bosuitbreiding. We willen onze terreinkennis aanbieden, en leren uit experimenten uit het verleden om effectief meer bos te realiseren op beleidsmatig gedragen locaties.
6. Korte keten **houtverkoop.** Om het potentieel van houtverkoop volop te benutten, moet er op verschillende niveaus meer bewustzijn komen: vb. rond duurzame houtkap bij exploitanten en rond de plaats van duurzame houtkap in ecologisch bosbeheer bij het grote publiek.
7. **Bosbeheer haalbaar en betaalbaar** maken voor de bosbeheerder. Hoe kunnen we bv bepaalde ecosysteemdiensten financieel valoriseren? Wat kan de overheid doen om onrendabel bosbeheer beter te faciliteren? Dat zijn vragen waarvoor we moeten aankloppen bij beleidsmakers. We kijken daarvoor naar de Koepel maar willen ook zelf mee aan de kar trekken.
8. **Bosbeheer** ook **'sexy'** maken. Hoe zorgen we ervoor dat een bos bezitten en goed beheren iets aantrekkelijks wordt? Zodat ook een nieuwe generatie boscijgenen mee aan de bak wil?
9. Nood aan **bekendheid** van de werking van de **Bosgroep.** We moeten BOV meer op de kaart zetten en ervoor zorgen dat onze onderscheiden rol duidelijk is ten opzichte van bv de overheid en andere natuurorganisaties.
10. **Standhouden in cynische tijden.** Op het moment van schrijven van het beleidsplan zitten thema's als natuur en klimaat in de verdrukking. Hoe kunnen we slim inspelen op nieuwe narratieven? Welke troeven kunnen we allemaal nóg uitspelen om te pleiten voor meer en beter bos?
11. Verder inzetten op **deskundige medewerkers.** Iedereen werkt vandaag graag samen met Bosgroep Oost-Vlaanderen, zoals blijkt uit de bevestigingen. Dat heeft alles te maken met het team. De medewerkers zijn ons belangrijkste kapitaal, we moeten erin blijven investeren.
12. Een betere **alignering met ANB,** overheid en andere stakeholders. Er komen veel vragen naar de Bosgroep vanuit verschillende stakeholders, en tegelijk werken we niet altijd complementair met elkaar. Goede relaties met alle belangrijke partners en daarbij goed uitleggen wat BOV (niet) doet, blijft cruciaal.

Al deze beleidsuitdagingen krijgen een plek in het doelenkader verderop.

4. ACTUALISATIE MISSIE EN VISIE

Missie

Bosgroep Oost-Vlaanderen is een ledenvereniging van private en publieke bosbeheerders die zich samen inzetten voor meer en veerkrachtige bossen in Oost-Vlaanderen.

Wij ondersteunen onze leden professioneel bij het beheer en de ontwikkeling van hun bos. Vanuit onze expertise bieden we hulp op maat: van advies en informatie tot de organisatie en uitvoering van beheerwerken en projecten.

Vrijwilligheid, samenwerking en respect voor de keuzes van de boseigenaar staan daarbij centraal.

Door ondersteuning en door gezamenlijk beheer te organiseren maken we duurzaam bosbeheer voor de vele – vaak kleine – bouseigendommen praktisch haalbaar en betaalbaar.

Visie

1. Meer en veerkrachtiger bos in Oost-Vlaanderen

Bosgroep Oost-Vlaanderen streeft naar een provincie waarin een brede, diverse en zich vernieuwende groep van bouseigenaars investeert in meer en toekomstbestendig bos.

We willen een groeiend, gezond en klimaatrobuust bosareaal dat bijdraagt aan biodiversiteit, koolstofopslag, duurzame houtproductie, waterbeheer en leefkwaliteit.

Hiervoor is beduidend meer bos nodig ook in Oost-Vlaanderen. We willen onze leden en partners dan ook mobiliseren om hun aandeel van de Vlaamse ambitie voor extra bos²⁶ op te pakken.

Door de sterke versnippering van het bosbezit blijft samenwerking tussen bouseigenaars een belangrijke sleutel voor de toekomst van het bos in Oost-Vlaanderen.

Daarnaast willen we nieuwe en jongere bouseigenaars betrekken bij bos en bosbeheer, zodat ook toekomstige generaties blijven investeren in bos.

2. Grotere maatschappelijke erkenning van privaat bosbeheer

Bossen leveren belangrijke ecosysteemdiensten voor de samenleving, zoals biodiversiteit, koolstofopslag, productie van hernieuwbare grondstoffen, waterbeheer en leefkwaliteit. In de praktijk blijken privaat bosbeheer en private bosuitbreiding een zeer kostenefficiënte manier om deze publieke waarden te realiseren.

Bosgroep Oost-Vlaanderen wil een bredere maatschappelijke en politieke erkenning van de rol die private bouseigenaars spelen in het realiseren van deze publieke waarden. We streven naar zichtbare waardering en erkenning als volwaardige partner.

Daarbij willen we – zeker ook samen met de Koepel van Vlaamse Bosgroepen – ruimte creëren

²⁶ Vlaanderen heeft de ambitie om 10.000 ha extra bos te realiseren tegen 2030

voor nieuwe, praktische vormen van beheer, samenwerking en financiering, zodat investeren in bos ook op lange termijn aantrekkelijk en haalbaar blijft.

3. Sterke positie van de Bosgroep

Bosgroep Oost-Vlaanderen wil een belangrijke verbindende schakel zijn tussen bosbeheerders, overheden en andere partners. Vanuit onze terreinervaring vertalen we beleid naar het bosbeheer op het terrein en brengen we ervaringen en noden van bosbeheerders terug naar het beleid.

We werken daarbij nauw samen met lokale besturen, provincie, Vlaamse overheid, de Koepel van de Bosgroepen en andere partners.

Door onze expertise, netwerk en verenigingswerking versterken we bosbeheerders in hun engagement en bouwen we samen aan een sterk en toekomstgericht boslandschap in Oost-Vlaanderen.

5. BOSGROEP OOST-VLAANDEREN DE KOMENDE 6 JAREN IN STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELEN

5.1 LEESWIJZER VOOR DE DOELEN

Wat wil BOV in de komende jaren concreet bereiken? In de strategische en operationele doelen – samen het doelenkader - bepalen we welke verschillende sporen we volgen om onze missie te realiseren. We vertrekken daarbij vanuit onze omgevingsanalyse en beleidskeuzes (zie boven). Het doelenkader ziet eruit als volgt:

- **Drie inhoudelijke strategische doelen** (SD's) geven richting aan de grote opdrachten van BOV. Ze versterken elkaar en samen zijn ze de vertaling van onze missie in de praktijk.
- Voor elk van deze inhoudelijke SD's bepalen we **operationele doelen** (OD's): concretere doelen die nodig zijn om in de komende jaren de strategische doelen waar te maken.
- We gaan in een **zakelijke strategische doelstelling** ook in op de organisatie die nodig is om onze missie te realiseren.
- Door bepaalde aspecten van onze werking in aparte doelstellingen onder te brengen, garanderen we dat we er gericht aandacht aan besteden en middelen voor vrijmaken. In de realiteit en op het terrein zijn de verschillende doelstellingen met elkaar verweven.

We starten (5.2) met een overzicht van alle inhoudelijke doelen (degene die gericht zijn op de bosbeheerders en het bos) en hun onderlinge samenhang. Vervolgens (5.3) gaan we dieper in op elk van de doelen apart. We geven een algemene toelichting per strategisch doel en vertellen per operationeel doel:

- Welke concrete **keuzes** we maken
- Welke **doelgroepen** en **stakeholders** er bij dat doel betrokken zijn
- Welke **acties** er deel van kunnen uitmaken
- Hoe **succes** er voor ons uitziet. We bepalen cijfermatige en kwalitatieve **indicatoren** die we kunnen opvolgen door de jaren heen. Zo gaan we na of we onze doelen aan het bereiken zijn en kunnen we bijsturen waar nodig. Deze indicatoren zijn niet exhaustief; het zijn referentiepunten om in te schatten of we goed bezig zijn

Ten slotte gaan we meer in detail in op de zakelijke doelstelling (H6). We verduidelijken de keuzes van BOV in de komende jaren in verband met:

- Personeelsbeleid en inzet van mensen en middelen op de verschillende doelen, vrijwilligers en goed bestuur
- Communicatiebeleid
- Kwaliteitsbeleid
- Samenwerkingen en partnerschappen
- Financieel beleid

5.2 HET INHOUDELIJKE DOELNKADER IN VOGELVLUCHT

Vooraleer we in de afzonderlijke doelen duiken, is het goed om de algemene logica achter het doelenkader te begrijpen:

- SD1 groepeert alle reguliere dienstverlening voor bosbeheerders, leden en niet-leden.
- In SD 2 groepeert specifieke acties om bosbeheer doelmatiger in te zetten voor bosuitbreiding, meer biodiversiteit en klimaatbestendige bossen.
- SD3 beschrijft onze plannen als vereniging en vertegenwoordiger van de private bosbeheerder in Oost-Vlaanderen.

Vandaag werkt BOV erg vraaggestuurd, wat het soms moeilijk maakt om eigen doelen te realiseren en te innoveren. De balans tussen focus op resultaten voor het bos en een brede dienstverlening is de rode draad doorheen dit beleidsplan.

Dit is de precieze formulering van onze verschillende strategische en operationele doelen:

SD 1 - Bosbeheerders hebben toegang tot de nodige kennis en ondersteuning om hun bos duurzaam te beheren

OD 1.1 Alle bosbeheerders in Oost-Vlaanderen hebben toegang tot kennis over hun rechten en plichten als bosbeheerder en weten hoe de Bosgroep hen al dan niet kan helpen.

OD 1.2 Bosgroepleden krijgen passende informatie, advies en administratieve ondersteuning voor het beheer van hun bos.

OD 1.3 Bosgroepleden worden ontzorgd bij duurzame beheerwerken in hun bos.

SD 2 - De diverse bosbeheerders en partners in de open ruimte creëren samen meer, duurzaam en klimaatrobuust bos in Oost-Vlaanderen

OD 2.1 (Gezamenlijke) natuurbeheerplannen van bosbeheerders en partners in de open ruimte zorgen voor duurzamer en klimaatrobuuster bos in Oost-Vlaanderen.

OD 2.2 De oppervlakte aan duurzaam en klimaatrobuust bos in Oost-Vlaanderen stijgt.

OD 2.3 Bossen in Oost-Vlaanderen worden biodiverser en klimaatrobuster.

SD 3 - Privaat bosbeheer wordt ten volle erkend en gestimuleerd in Oost-Vlaanderen

OD 3.1 Private bosbeheerders voelen zich gemotiveerd en erkend voor wat ze doen in hun bos.

OD 3.2 Overheden op lokaal, provinciaal, federaal en Europees niveau hebben een toekomstvisie die privaat bos erkent en faciliteert en gaan in overleg met private bosbeheerders

OD 3.3 Bosbeheer wordt aantrekkelijker voor bestaande, nieuwe en jonge bouseigenaars.

5.3 HET INHOUDELIJKE DOELENKADER IN DE DIEPTE

SD 1 - BOSBEHEERDERS HEBBEN TOEGANG TOT DE NODIGE KENNIS EN ONDERSTEUNING OM HUN BOS DUURZAAM TE BEHEREN

Onder deze strategische doelstelling willen we bosbeheerders in Oost-Vlaanderen, klein en groot, privaat maar ook publiek, de nodige ondersteuning en informatie bieden om hun bos duurzaam te beheren.

We nodigen deze bosbeheerders zoveel mogelijk uit om lid te worden. Voor niet-leden is enkel standaardinformatie beschikbaar (OD 1.1). Wie lid wordt, krijgt een aanbod op maat (OD 1.2 – 1.3).

Tegelijk willen we in deze doelstelling ruimte maken. De vraag is groot. Daarom tekenen we een algemeen kader uit dat ons toelaat om efficiënt en waar nodig selectief in te gaan op vragen. Zodat we alle bosbeheerders, ook de kleine boseigenaar, kunnen blijven bedienen op een duurzame manier én ruimte creëren voor proactief en vernieuwend bosbeheer (zie strategische doelstelling 2). Aan de uitwerking van dat kader besteden we ook aandacht in het zakelijk luik, dat dus samen met deze doelstelling moet gelezen worden.

Tegelijk zullen we ook in gesprek gaan met partners en overheden, zodat ook voor hen duidelijk is wie waarvoor bij BOV terecht kan.

Sommige bosbeheerwerken zijn vandaag nog eerder onderdeel van experimenten of projecten, en zijn daarom opgenomen onder andere doelstellingen (onder SD2). Van zodra dit een standaard praktijk wordt, kunnen deze werken deel gaan uitmaken van de reguliere dienstverlening onder OD 1.3.

Hetzelfde geldt voor de uitvoering van werken in het kader van natuurbeheerplannen (NBP's). Het opstellen van die plannen, het stimuleren van bosbeheerders om erop in te tekenen en de jaarlijkse opvolging ervan maken deel uit van OD 2.1. De reguliere werken die uitgevoerd moeten worden om de natuurbeheerplannen uit te voeren, vallen onder 1.3.

In de realiteit is er veel wisselwerking en overlap tussen de verschillende operationele doelstellingen onder SD1 en SD2.

OD 1.1 ALLE BOSBEHEERDERS IN OOST-VLAANDEREN HEBBEN TOEGANG TOT KENNIS OVER HUN RECHTEN EN PLICHTEN ALS BOSBEHEERDER EN WETEN HOE DE BOSGROEP HEN AL DAN NIET KAN HELPEN

Welke informatie kunnen we standaardiseren? Zodat we enerzijds tijd uitsparen voor advies op maat, en anderzijds meer bosbeheerders toegang kunnen geven tot basisinformatie? Met die vraag gaan we aan de slag in deze OD. Door het onderscheid te maken tussen basisinformatie in OD 1.1 en advies op maat in OD 1.2, kunnen we ook scherper de dienstverlening voor leden en niet-leden van elkaar onderscheiden.

We zorgen ervoor dat alle bosbeheerders in Oost-Vlaanderen vlot standaard basisinformatie kunnen vinden op de website, in brochures, maar ook bv bij de notaris. We leiden onze eerstelijnsmedewerkers op om beperkt basisinfo te kunnen geven via mail of telefoon.

Die informatie gaat over de rechten en plichten van de bosbeheerders. Maar ook over de principes van duurzaam bosbeheer en bebossing en waar bosbeheerders terecht kunnen met hun vragen. We verwijzen telkens zo snel mogelijk door naar de mogelijkheid om lid te worden van BOV.

We investeren in de verdere uitbouw van dit pakket aan basisinfo in 2026-2028. Nadien verwachten we dat deze operationele doelstelling vooral personeelstijd zal besparen.

Wie willen we met deze doelstelling bereiken?

Alle bosbeheerders, leden en niet-leden, privaat en publiek

Via welke acties kunnen we dit realiseren?

- Een toegankelijke en heldere website met bv relevante FAQ's
- Standaard brochures over bv. 'Mag ik bomen kappen in mijn bos?', 'Wat is een bos?', 'Welke wetgeving geldt in mijn bos?', enzovoort
- Telkens vlotte doorverwijzing vanuit de basisinfo naar de mogelijkheid om lid te worden (via doorklikbuttons, scripts voor de eerstelijnsmedewerkers, etc.)
- Samenwerking met partners die in contact komen met (potentiële) boseigenaars, zoals notarissen of vastgoedmakelaars, bv. voor de verspreiding van brochures.
- Opleiding en basisfiches voor eerstelijnsmedewerkers van BOV die hen in staat stellen om bepaalde veelgestelde vragen zelf te beantwoorden, zonder te moeten doorschakelen naar inhoudelijke medewerkers.
- Heldere informatie in al onze kanalen over wat BOV kan doen en wat niet. Hierover in gesprek gaan met partners zoals ANB en Provincie Oost-Vlaanderen.

Hoe ziet succes eruit?

- Aantal bezoekers voor de FAQ's op de website: 4000 per jaar in 2026, stijgend naar 6000 per jaar tegen 2028
- Aantal bosbeheerders die via de website doorklikken naar informatie om lid te worden van BOV: 400 per jaar in 2026, stijgend naar 600 per jaar tegen 2028
- Aantal nieuwe leden bij BOV: 75 per jaar met een stijging naar 100 per jaar tegen 2029

OD 1.2 BOSGROEPLEDEN KRIJGEN PASSENDE INFORMATIE, ADVIES EN ADMINISTRatieve ONDERSTEUNING VOOR HET BEHEER VAN HUN BOS

Alle leden kunnen een beroep doen op advies op maat. Dit omvat basisdienstverlening zoals ondersteuning bij vergunningen, terreinbezoeken, doorverwijzing naar gespecialiseerde hulp. We organiseren ook infomomenten en enkele basiscursussen voor bosbeheerders die zelf aan de slag willen in hun bos.

Tegelijk willen we deze dienstverlening tot op zekere hoogte rationaliseren. Een overkoepelend kader (zie boven) bepaalt welke vragen we meteen behandelen, welke we bundelen met andere gelijkaardige vragen, welke we misschien niet meer behandelen. De noden van grote én kleine bosbeheerders zijn altijd het uitgangspunt. Maar we willen de bosbeheerders ook efficiënter helpen door bv. terreinbezoeken aan bosbeheerders in eenzelfde natuurbeheerplan te bundelen (zie OD2.1).

Wie willen we met deze doelstelling bereiken?

- Alle effectieve en adviserende leden van BOV, openbare en private bosbeheerders. Onder de private eigenaars vinden we zowel grote als kleine bosbeheerders met heel verschillende ondersteuningsvragen.
- Voor de openbare bosbeheerders biedt BOV sinds 2025 een betalend en kostendekkend dienstverleningsaanbod op maat aan.

Via welke acties kunnen we dit realiseren?

- Administratieve hulp bij vergunningen, subsidieaanvragen en andere dossiers
- Terreinbezoeken
- Doorverwijzing naar gespecialiseerde hulp (bv boomverzorgers)
- Advies en up to date informatie over duurzaam bosbeheer in Bosbode en nieuwsbrieven
- Infomomenten en cursussen die bosbeheerders in staat stellen om hun bos beter te beheren, zoals cursussen 'beheer van jonge bossen', 'klimaatrobuust bosbeheer', 'belang van habitatbomen', 'hoe duid ik een dunning aan', enz.

Hoe ziet succes eruit?

- Minimum 450 terreinbezoeken per jaar (met bosbeheerder erbij), waarvan minimum 20% in een bos dat is opgenomen in een natuurbeheerplan
- Minimum 850 deelnemers per jaar aan infomomenten en cursussen
- De tevredenheid van leden over de administratieve dienstverlening blijft minstens gelijk (zie bevraging hoofdstuk 6.3)

OD 1.3 BOSGROEPLEDEN WORDEN ONTZORGD BIJ DUURZAME BEHEERWERKEN IN HUN BOS

Onder deze doelstelling vallen alle werken die helpen om bossen gezond te houden, toegankelijkheid te organiseren en duurzaam te exploiteren.

Welke ondersteuning nodig is, verschilt van bosbeheerder tot bosbeheerder. Sommigen willen zelf actief bezig zijn met bosbeheer. Anderen hebben daar omwille van tijd of andere prioriteiten geen ruimte voor en zijn vragende partij om zoveel mogelijk uit handen te geven. BOV kan helpen bij het vinden van aannemers, maar ook de werken zelf coördineren en superviseren.

Voor private bosbeheerders heeft de Bosgroep een dienstverleningsaanbod aan erg toegankelijke prijzen. Bij sommige bosbeheerders leeft de vraag om het volledige bosbeheer uit handen te geven aan BOV. Dat doen we vandaag nog niet, maar in de komende beleidsperiode willen we daar wel mee experimenteren.

Voor openbare bosbeheerders is het dienstverleningsaanbod van BOV betalend en zoveel mogelijk kostendekkend.

Voor onrendabele werken (bosbeheerwerken die belangrijk zijn voor het bos, maar geen rendement opleveren voor de bosbeheerder zoals beheer van jonge aanplantingen of bestrijding invasieve soorten) werkt BOV ook samen met maatwerkbedrijven in het kader van de subsidie 'groenjobs' van de Vlaamse Overheid. Deze subsidie dekt ongeveer 35% van de kosten van het maatwerkbedrijf. De bosbeheerder legt zelf ongeveer 30% bij. De restkost hiervan draagt de Bosgroep zelf vanuit haar basiswerkingsmiddelen. Dit financieel model blijft moeilijk houdbaar in de toekomst. We zullen dus een bijsturing van deze aanpak moeten verkennen in de komende jaren.

Ook voor deze doelstelling geldt dat we waar mogelijk de uitvoering van werken willen bundelen, o.a. via uitvoering van beheer in het kader van de natuurbeheerplannen die we uitwerken en opvolgen in OD 2.1.

Wie willen we met deze doelstelling bereiken?

Dezelfde doelgroep als onder OD 1.2.

Via welke acties kunnen we dit realiseren?

- Organisatie van onrendabele werken in samenwerking met maatwerkbedrijven
- Organisatie van gezamenlijke aanplantingen voor de leden (via reguliere bedrijven en maatwerkbedrijven)
- Organisatie van houtverkoop van hout verkregen via dunningen, kappingen of bosomvormingen. BOV organiseert zowel verkoop van industriehout als brandhout voor particulieren (www.brandhoutweb.be). Experimenten met alternatieve vermarkting (bv. Vlaams Houtpark) kunnen hier deel van uitmaken.

Hoe ziet succes eruit?

- Aantal aangeplante bomen en struiken: 80.000 per jaar
- Oppervlakte van alle aanplantingen, waarvan minstens 10% is opgenomen in een natuurbeheerplan tegen 2028 : 75 ha per jaar
- Aantal deelnemende bosbeheerders aan houtverkoop, waarvan minstens 10% is opgenomen in een natuurbeheerplan tegen 2028 : 35 per jaar
- De tevredenheid over de dienstverlening blijft gelijk

SD 2 – DE DIVERSE BOSBEHEERDERS EN PARTNERS IN DE OPEN RUIMTE CREËREN SAMEN MEER, DUURZAAM EN KLIMAATROBUUST BOS IN OOST-VLAANDEREN

De klimaatverandering en de biodiversiteitscrisis vormen enorme uitdagingen voor onze bossen. Daarnaast blijft de oppervlakte bos in Oost-Vlaanderen te beperkt (zie hoofdstuk 2.1).

We willen daarom actief bijdragen aan meer bos in Oost-Vlaanderen en bos van betere kwaliteit: bos dat gezond en biodivers is en daardoor ook beter bestand tegen de verwachte klimaatverandering.

Dat vraagt om gerichte actie, experimenten en innovatieve projecten. We delen ze op in drie doelstellingen met elk een heel specifieke focus: meer coördinatie van proactief bosbeheer, niet alleen via de opmaak maar ook via uitvoering van de natuurbeheerplannen (OD 2.1), bosuitbreiding (OD 2.2) en projecten rond biodiversiteit en klimaatbestendig bos (OD 2.3). In de praktijk zullen bepaalde projecten bijdragen aan verschillende doelstellingen.

We zetten onze terreinkennis en expertise in op de zones en bossen waar we echt het verschil kunnen maken. Waar nodig en mogelijk werken we samen en stemmen we af met partners in de open ruimte: natuurverenigingen, landbouwers, lokale en gewestelijke overheid, onderzoekers... We kiezen bewust partners die ons kunnen helpen om onze doelstellingen te behalen.

De Bosgroep is de schakel tussen theorie en praktijk. We werken binnen onze projecten mee aan wetenschappelijk onderzoek. We zorgen ervoor dat deze kennis en inzichten een praktische vertaling krijgen naar de bosbeheerders. In de omgekeerde richting deelt de Bosgroep terreinervaringen naar de wetenschappers.

OD 2.1 (GEZAMENLIJKE) NATUURBEHEERPLANNEN VAN BOSBEHEERDERS EN PARTNERS IN DE OPEN RUIMTE ZORGEN VOOR DUURZAMER EN KLIMAATROBUUSTER BOS IN OOST-VLAANDEREN

Vandaag al moedigen we leden van BOV aan om in te tekenen op natuurbeheerplannen. Dit zorgt voor administratieve tijds winst en (kosten) efficiënter bosbeheer. Maar het is ook een kans om een langetermijnvisie op het beheer van deze bossen te verankeren en de kwaliteit van de bossen te verbeteren.

In de komende jaren wil BOV de mogelijkheden van natuurbeheerplannen nog meer benutten. We voorzien extra personeelstijd om het beheer van deze bossen op een systematische manier aan te pakken. De beheermaatregelen voorzien in de natuurbeheerplannen vormen daarbij het kader.

We informeren onze leden zoveel mogelijk over de voordelen van (gezamenlijke) natuurbeheerplannen. Bij opstelling van dit beleidsplan loopt de samenwerkingsovereenkomst met ANB hiervoor tot 31/12/2026, maar we gaan in gesprek om deze verder te zetten. We werken samen met ANB om de natuurbeheerplannen op te maken en vervolgens administratief te coördineren (ontvangen en verdelen van subsidies, bijhouden van logboeken en dergelijke). De financiering van ANB wordt aangevuld met een financiële bijdrage van de bosbeheerders voor de opmaak van de natuurbeheerplannen.

Ook de coördinatie van de uitvoering van de geplande werken in de goedgekeurde natuurbeheerplannen, valt onder deze OD. We stellen een meerjarenplanning op met opvolgmomenten voor alle natuurbeheerplannen die BOV coördineert. Als er voor een NBP een opvolgmoment staat ingepland, zullen alle deelnemende bosbeheerders uitgenodigd worden om in dat jaar deel te nemen aan bv. de gezamenlijke houtverkoop of de aanplantingsbestekken van de Bosgroep. Ze zullen daarbij ook prioriteit krijgen.

De effectieve opvolging van de werken op het terrein binnen deze natuurbeheerplannen valt onder de reguliere werken in OD 1.3.

In principe gaan we voor gezamenlijke natuurbeheerplannen. We overwegen individuele natuurbeheerplannen enkel nog als ze inhoudelijk relevant zijn en als een gezamenlijk plan niet kan. In dat geval vragen we een kostendekkende vergoeding.

Wie willen we met deze doelstelling bereiken?

- In de eerste plaats onze eigen leden die nog niet deelnemen aan een natuurbeheerplan en wiens bos in aanmerking komt. We brengen in kaart welke bosgebieden en eigenaars we proactief willen aanspreken om te komen tot gezamenlijke natuurbeheerplannen.
- We reiken de hand naar partners die kunnen helpen om de natuurbeheerplannen te versterken, bijvoorbeeld niet-leden met aangrenzende bossen.
- Voor de uitvoering van werken willen we ook alle leden-boseigenaren bereiken die nu al deelnemen aan een natuurbeheerplan dat via de Bosgroep wordt gecoördineerd.

Via welke acties kunnen we dit realiseren?

- De huidige samenwerking met ANB verderzetten en de samenwerkingsovereenkomst verlengen indien mogelijk.
- Bepalen van prioritaire zones voor de opmaak van nieuwe natuurbeheerplannen in een langetermijnplanning. Volgens een vooraf opgestelde planning stellen we proactief de eigenaars uit een bepaald boscomplex voor om een gezamenlijk natuurbeheerplan op te maken. We doen dat via infoavonden en via andere communicatiekanalen.
- Natuurbeheerplannen opstellen en indienen.
- Bestaande natuurbeheerplannen administratief opvolgen, uitbreiden en de vooropgestelde beheerdoelen monitoren.
- Opmaken van een langetermijnplanning voor de organisatie van beheerwerken om de bestaande natuurbeheerplannen uit te voeren. We zorgen voor een goede communicatie naar de bosbeheerders wiens bos deel uitmaakt van deze natuurbeheerplannen.

Hoe ziet succes eruit?

Noot vooraf: de indicatoren hieronder zullen waar nodig aangepast worden in functie van een nieuw afsprakenkader (dat in opmaak is) met de Vlaamse Overheid.

- Jaarlijkse stijging van minimum 5% bos en natuurterreinen in goedgekeurde natuurbeheerplannen onder coördinatie van de Bosgroep (baseline: 1200 ha in 2026)
- Jaarlijkse stijging van minimum 5% van het aantal bos- en terreinbeheerders in goedgekeurde natuurbeheerplannen onder coördinatie van de Bosgroep (baseline: 220 in 2026)
- Gradueel stijgen tegen 2030 naar jaarlijks 6 natuurbeheerplannen die een proactieve opvolging krijgen (aanschrijven deelnemers NBP, aanbod terreinbezoek en organisatie beheerwerken, ...) (baseline: 1 per jaar in 2026)

OD 2.2: DE OPPERVLAKTE AAN DUURZAAM EN KLIMAATROBUUST BOS IN OOST-VLAANDEREN STIJGT

In de omgevingsanalyse schetsten we al hoe groot de nood is aan meer bos in Vlaanderen, en zeker in Oost-Vlaanderen (zie hoofdstuk 2.1). We blijven daarom streven naar meer bos in de provincie en ondersteunen hierbij zowel particulieren als openbare besturen. We zetten volop in op het aanplanten van nieuwe bossen, zowel via bosuitbreiding als boscompensatie.

We zetten de acties en projecten verder waarmee we nu al werken aan meer bos: Bosloket, Boost en de Bosalliantie bijvoorbeeld. In het kader van deze projecten onderzoeken we ook samen met de gemeenten waar in de provincie bijkomend bos de grootste meerwaarde kan hebben en de meeste kansen kan krijgen. We stellen aan de hand daarvan boskansenkaarten (lokale bosplannen) op.

Eventueel ontwikkelen we bijkomende innovatieve projecten om bosuitbreiding te financieren. Dat kan alleen als we ook voldoende middelen vinden voor de personeelsinzet van de ontwikkeling en de uitvoering van de projecten. We denken daarbij ook aan sponsoring en bedrijfsgiften.

Wie willen we met deze doelstelling bereiken?

- Particuliere bebossers: dit kunnen zowel Bosgroepleden zijn met nog niet beboste terreinen, als niet-leden geïnteresseerd om hun grond te bebossen.
- Openbare besturen, met bijzondere focus op de gemeenten en de opmaak van boskansenkaarten (lokale bosplannen).

Via welke acties kunnen we dit realiseren?

- Financiële ondersteuning voor particuliere bebossers via BOOST – het fonds voor bosuitbreiding van Bosgroep Oost-Vlaanderen. BOOST ontvangt hiervoor jaarlijks een toelage van de Provincie Oost-Vlaanderen
- Ondersteuning van gemeenten bij al hun bosuitbreidingsplannen via het Bosloket, in erg nauwe samenwerking met de Provincie Oost-Vlaanderen en via het provinciale omgevingscontract voor gemeenten. Gemeenten kunnen bij het Bosloket onder andere terecht voor bebossingsadvies, de opmaak van plantplannen en begeleiding van plantacties. De focus vanuit het Bosloket zal de komende jaren liggen op de opmaak van gemeentelijke Bosplannen (= boskansenkaarten).
- Praktische ondersteuning van particulieren voor de realisatie van hun bebossingsdroom. Particulieren die willen bebossen worden stap voor stap begeleid, van de aanvraag voor de vergunning, het zoeken van subsidies, het maken van een plantplan - tot en met het planten van het laatste boompje in hun nieuwe bos. Dit doen we met de Vlaamse middelen via de Bosalliantie en de samenwerkingsovereenkomst tussen Provincie, ANB en VLM.
- Sponsoring, schenkingen, giften en private financiering ondersteunen niet alleen de terreinrealisaties, maar ook de werking van de Bosgroep hiervoor
- Optioneel: onderzoeken van nieuwe ideeën zoals coöperatief bouseigenaarschap, een rollend fonds voor bosuitbreiding

Hoe ziet succes eruit?

- 15 ha nieuw bos (bosuitbreiding en boscompensatie) gerealiseerd per jaar, 20 ha per jaar vanaf 2029
- Jaarlijks 40 adviezen gegeven aan potentiële bebossers
- Jaarlijks 5 boskansenkaarten opgemaakt voor lokale besturen in 2026, 2027 en 2028. Vanaf 2029 spelen we vooral in op opportuniteiten die zich voordoen

OD 2.3: BOSSEN IN OOST-VLAANDEREN WORDEN BIODIVERSER EN KLIMAATROBUUSTER

De klimaatverandering is voelbaar in onze bossen. Er zijn extra acties nodig om de samenstelling van de bossen, de waterhuishouding en de bodem veerkrachtig genoeg te maken om klimaatverandering op te vangen. Daarnaast staat ook de biodiversiteit onder druk. Onze bossen spelen een cruciale rol in het behouden en versterken van deze biodiversiteit (zie hoofdstuk 2).

Daarom willen we met beheer- en natuurwerken de kwaliteit van bestaande bossen versterken, om ze biodiverser en beter bestand tegen klimaatverandering te maken. In sommige projecten bundelen we de krachten met andere sectoren om externe milieudrukken op de bossen te verminderen: zo werken we binnen het LEADER project *BnB Bossen* samen met landbouwers.

Sommige maatregelen kennen we al, andere moeten nog onderzocht, uitgetest en afgestemd worden. Onder deze OD vinden we dus zowel uitvoerende projecten als onderzoek en overleg met academische partners en overheden naar nieuwe vormen van beheer.

Voor deze projecten zijn bijkomende middelen nodig. Een aantal van die middelen hebben we al of zijn al in beeld, zoals de provinciale toelages Soortenbescherming en Klimaatrobuuste bossen. Daarnaast zijn er ook verschillende Europese en Vlaamse projectsubsidies. Maar een zoektocht naar bijkomende middelen blijft hier zeker nodig. We hopen dat nieuwe regelgeving zoals de Europese Natuurherstelwet een extra hefboom zal zijn, zelfs als er elders in het Europese subsidiekader verschuivingen plaatsvinden (zie boven hoofdstuk 2.1 – Bestaand beleid voor meer en beter bos).

Sommige maatregelen zullen na verloop van tijd deel gaan uitmaken van regulier bosbeheer. In dat geval kunnen ze opgenomen worden onder OD 1.3.

Wie willen we met deze doelstelling bereiken?

- Leden terreinbeheerders van BOV die mee willen en kunnen instappen in projecten om de kwaliteit van hun bos te verbeteren
- Onderzoekers en organisaties die samen met BOV onderzoek willen voeren naar wat werkt
- Overheden die maatregelen financieren en valideren

Via welke acties kunnen we dit realiseren?

- Natuurwerken die bossen biodiverser maken (vb. aanleg en beheer van bospoelen, bosranden en verschillende lagen struiken en bomen in het bos, behoud van oude en aftakelende bomen waar mogelijk voor de veiligheid ...)
- De impact van klimaatverandering op de bostypes van regio's Midden-Oost-Vlaanderen en Vlaamse Ardennen tot Dender is momenteel nog niet duidelijk, maar wel al beperkt voelbaar; we houden dit op het terrein in het oog, en spelen onze observaties in deze bossen door aan de onderzoekinstellingen en starten eventueel samen nieuwe projecten op daarrond
- Uitvoering van projecten rond verbetering van de kwaliteit en de klimaatrobuustheid van bos: onder andere LEADER project De Wase bosrenovatie (loopt af in 2026), INTERREG project Forest Wood, Bosrenovatie Sint-Niklaas, LEADER project BnB Bossen (loopt af in 2026)
- Uitschrijven van nieuwe projectvoorstellen en opzetten van partnerschappen om rond kwaliteitsverbetering van bossen te werken

Hoe ziet succes eruit?

- Jaarlijks 45 ha bos waarin maatregelen worden genomen die bijdragen aan klimaatrobuustheid
- Jaarlijks 20 terreinrealisaties in bossen die bijdragen aan biodiversiteit
- Minimum 2 nieuwe goedgekeurde (Europese) grote projecten rond biodiversiteit en/of klimaatrobuustheid in 2027, minimum 3 in 2029

SD 3 - PRIVAAT BOSBEHEER WORDT TEN VOLLE ERKEND EN GESTIMULEERD IN OOST-VLAANDEREN

De zorg voor meer en duurzaam bos is nog te weinig een collectieve verantwoordelijkheid. Overheden en natuurverenigingen kunnen dit niet alleen doen. Private eigenaars bezitten het grootste aandeel van het bosareaal in Oost-Vlaanderen. Toch wordt hun rol vandaag te weinig gezien, benut en gewaardeerd.

De Bosgroepen vertolken de stem van de private bosbeheerder (meestal ook boseigenaar) samen met de Koepel van de Bosgroepen, en nemen zo een unieke rol op. Daarom is de derde inhoudelijke strategische doelstelling volledig op de private bosbeheerder gericht.

In OD 3.1 creëren we een warme, inspirerende vereniging voor private bosbeheerders. We sensibiliseren in deze OD ook het brede publiek over het belang van bosbeheer en de rol die de private bosbeheerder daarin speelt.

In OD 3.2 versterken we de stem van de private bosbeheerder bij beleidsmakers, binnen onze eigen mogelijkheden en opdracht.

Onder OD 3.3 nemen we actie om meer mensen over de streep te halen om boseigenaar te worden of te blijven. We promoten privaat bosbeheer en maken – als we daar de middelen voor vinden – ruimte voor innovatieve ideeën die bosbeheer ook financieel haalbaarder kunnen maken.

OD 3.1 PRIVATE BOSBEHEERDERS VOELEN ZICH GEMOTIVEERD EN ERKEND VOOR WAT ZE DOEN IN HUN BOS

Een bos duurzaam beheren is een engagement dat heel wat vraagt van de bosbeheerder. Tegelijk wordt de bijdrage die private bosbeheerders leveren om ons bospatrimonium te behouden en versterken niet altijd gezien door de overheid en het brede publiek.

We creëren in OD 3.1 een warme vereniging waar boseigenaars elkaar kunnen ontmoeten en inspireren. Daardoor versterken we het groepsgevoel en de samenhang tussen boseigenaars, waardoor de maatschappelijke meerwaarde die ze als groep leveren beter zichtbaar wordt. Dat helpt om het engagement met plezier verder te zetten. We creëren een aanbod voor boseigenaars waar groeien als bosbeheerder, aangenaam samenzijn en wederzijdse uitwisseling een plek krijgen. We willen dat in de komende jaren onverminderd blijven doen. We willen leden ook stimuleren om dit maximaal zelf in handen te nemen als vrijwilligers.

Tegelijk moeten we ook voor dit onderdeel nadenken over financiële duurzaamheid (zie zakelijk luik, financieel beleid). We bekijken voor welk aanbod we een (kleine) bijdrage kunnen vragen, naast het gratis aanbod. Vandaag al zetten leden zich in als vrijwilliger voor BOV: als bestuurder, als gastvrouw of -heer voor een excursie, als ondersteuner van evenementen... Vrijwilligersbeleid blijft echter een ad hoc gegeven. We onderzoeken hoe we dit kunnen versterken en hoe we via vrijwilligers nog meer dynamiek in de vereniging kunnen brengen (zie hoofdstuk 6.1).

Onder 3.1 vallen ook acties om de waardering bij het brede publiek te versterken. Wat doen private boseigenaars allemaal om meer en duurzaam bos te garanderen? Waarom zijn sommige bossen niet toegankelijk voor het publiek? En hoe houd je als bezoeker het bos schoon en intact? We communiceren daarover via onze verschillende kanalen en ondersteunen bosbeheerders waar relevant bij hun eigen communicatie.

Wie willen we met deze doelstelling bereiken?

- Effectieve en toegestreden leden van BOV.
- Een breed publiek voor de communicatie over de rol van de private boseigenaar.
- Overheden die private boseigenaars erkennen als volwaardige partner in het buitengebied.

Via welke acties kunnen we dit realiseren?

- Communicatie naar de leden via bosbode, nieuwsbrief ...
- Werking van de regioraden: een 3-tal vergaderingen per regioraad per jaar
- Organisatie van ledendagen en ledenactiviteiten
- Inspiratie- en infomomenten over bossen en bosbeheer
- Verhalen naar een breed publiek over de rol van de private bosbeheerder en over het belang van bos voor de maatschappij. We doen dit via de (sociale) media en ook via communicatie over onze bosbeheerwerken (o.a. via infoborden in de bossen en via de communicatiekanalen van de gemeenten).
- Een breed publiek uitnodigen in privaat beheerde bossen tijdens de Dag van de Boseigenaar, eventueel aangevuld met kleinere gelijkaardige evenementen

Hoe ziet succes eruit?

- Minstens 5 keer per jaar kunnen we het verhaal van de private bosbeheerder brengen via kanalen van derden (vb. krantenartikel, website gemeente, infostand op evenement,)
- Minimum 9 ledenactiviteiten georganiseerd door de regioraden
- Minimum 80% van de respondenten bij de ledenbevraging voelt zich gemotiveerd om hun bos duurzaam te beheren

OD 3.2 OVERHEDEN OP LOKAAL, PROVINCIAAL, FEDERAAL EN EUROPEES NIVEAU HEBBEN EEN TOEKOMSTVISIE DIE PRIVAAT BOS ERKENT EN FACILITEERT EN GAAN IN OVERLEG MET PRIVATE BOSBEHEERDERS

Private bosbeheerders bezitten het grootste aandeel van het bos in Oost-Vlaanderen. Hun perspectief moet dan ook meegenomen worden door het beleid. Vanuit de ledenbevraging blijkt dat leden verwachten dat de Bosgroep deze rol echt opneemt.

Voor de gewestelijke en Europese overheden is de Koepel van Bosgroepen het aanspreekpunt. BOV ondersteunt de Koepel waar mogelijk om haar rol op te nemen en voedt de Koepel met input vanop het terrein in Oost-Vlaanderen. Voor BOV zelf is een rol weggelegd als gesprekspartner voor de provinciale overheid, de gemeenten en de lokale contactpersonen van Vlaamse overheidsdiensten zoals ANB, VLM, Departement Omgeving en anderen.

Vandaag klinkt de stem van de private bosbeheerder nog te weinig door aan de beleidstafels. We stellen vast dat we nog te weinig beschrijven wat de onmisbare rol is van private bosbeheerders in bosbeleid. Daarom is een eerste stap in deze doelstelling een **communicatieve stap**. BOV zal collega Bosgroepen en de Koepel aanspreken om zowel inhoudelijk als communicatief het verhaal over de rol van de private bosbeheerder te versterken. We kunnen bijvoorbeeld via een werkgroep onderzoeken welke data nodig zijn en hoe we het verhaal kunnen vertellen – aan beleidsmakers en aan een breed publiek. Zo kunnen

we de positie versterken van iedereen die namens de private bosbeheerder met beleidsmakers overlegt.

We gaan proactiever in gesprek met onze leden over wat zij nodig hebben om hun rol in duurzaam bosbeheer te kunnen spelen. Deze signalen spelen we door aan de beleidsmedewerkers van de Koepel en aan onze eigen beleidscontacten.

We brengen ook in kaart welk netwerk en welke expertise aanwezig zijn bij onze leden. Weten wie we kunnen bellen met een specifieke vraag kan ook beleidsmatig interessant zijn.

Wie willen we met deze doelstelling bereiken?

- Gemeentelijke en provinciale beleidsmakers en ambtenaren met een impact op bosbeheer en beleid rond open ruimte
- Vlaamse overheidsagentschappen zoals ANB, VLM, Departement Omgeving, e.a. ...
- In samenwerking met de andere Bosgroepen en de Koepel van Bosgroepen en met wetenschappelijke partners waar nodig
- Bosgroepleden (bosbeheerders) met interesse die mee willen nadenken en input geven over beleidsthema's en hun netwerk hierover willen aanspreken

Via welke acties kunnen we dit realiseren?

- We blijven structureel overleggen met Provincie Oost-Vlaanderen en ANB (Provinciaal overleg Bosgroep Regionale Landschappen (PROBORL), overleg samenwerkingsovereenkomst ANB en VLM, ondersteuning van overleg van de Koepel met ANB op Vlaams niveau...). En we gaan ook proactief in gesprek rond thema's die we echt op de kaart willen zetten.
- Samen met de Koepel en collega Bosgroepen versterken we de argumentatie en het verhaal over de rol van private bosbeheerders in duurzaam bosbeheer. We maken ook gezamenlijke communicatie-afspraken.
- We nemen deel aan relevante overlegplatformen met andere stakeholders op lokaal niveau, zoals stuurgroepen van Oost-Vlaamse Natuurinrichtingsprojecten, Landinrichtingsprojecten of opmaak van gebiedsvisies. Daarnaast ondersteunen we overleg van de Koepel op Vlaams niveau met stakeholders zoals BOS+, Landelijk Vlaanderen e.a.
- We zoeken naar haalbare manieren om beleidsthema's een plek te geven in onze werking, zowel voor onze eigen medewerkers als voor leden met een drukke agenda. We zetten beleidsthema's vaker op de agenda tijdens ledendagen. We nodigen interessante sprekers uit, maar maken er ook altijd een interactief moment van, zodat leden hun noden, inzichten en ervaringen kunnen delen. BOV vertaalt deze input naar haar eigen overleg met beleidsmakers en geeft ze door aan de beleidsmedewerkers van de Koepel.
- Samenwerken met onderzoekers voor wetenschappelijk onderbouwde voorstellen; dit gaat hier vooral over netwerking en alert zijn op kansen voor samenwerking.
- Vragen en bijhouden over welke netwerken en expertise onze leden beschikken, en die actief bevragen als dit relevant is.
- Lokale beleidsmakers betrekken bij de periodieke opvolging van de natuurbeheerplannen in hun gemeente en op die manier de betrokken boscijgenars een 'gezicht' geven.

Mogelijke thema's die voor bosbeheerders relevant zijn:

- Ruimtelijke ordening
- Fiscaliteit en erfrecht
- Voorschriften i.v.m. bosbeheer
- Regels voor natuurbeheerplannen
- Vergunningenbeleid voor bosbeheer en bosuitbreiding
- Subsidies voor bosbeheer
- Ecosysteemdiensten waaronder CO²-opslag, houtoogst, recreatie e.a.
- Pachtwetgeving en landbouwbeleid (in het kader van bosuitbreiding)

Hoe ziet succes eruit?

- Tegen eind 2027 is er een verhaal over de rol van de private bosbeheerder dat bruikbaar is voor alle Bosgroepen en andere stakeholders.
- Jaarlijks minimum 5 overlegmomenten met beleidsmakers rond dit thema (ANB, POV, gemeenten, ...) al dan niet in samenwerking met de Koepel
- Jaarlijks worden De Koepel en lokale beleidsmakers minstens 4 keer gevoed met concrete input over de noden, inzichten en ervaringen van de private bosbeheerder in Oost-Vlaanderen

OD 3.3 BOSBEHEER WORDT AANTREKKELIJKER VOOR BESTAANDE, NIEUWE EN JONGE BOSEIGENAARS

Boseigenaars zijn bezorgd over de wissel van de wacht: hoe motiveren we jonge en nieuwe mensen om bosbeheerder en/of bouseigenaar te worden? Dat vraagt enerzijds om aantrekkelijke verhalen over bosbezit en bosbeheer. We communiceren daarover via kanalen waar potentiële bouseigenaars en -beheerders te vinden zijn. We denken daarbij aan mensen die de middelen hebben om grond of bos te kopen en de nodige ruimte in hun leven om zich met bosbeheer bezig te houden (bv omdat de kinderen groter worden). Dat zijn vermoedelijk meestal mensen tussen de 40 en de 60 jaar.

Daarnaast zijn er ook de kinderen en kleinkinderen (of neven, nichtjes...) van de huidige bouseigenaars, die we warm willen maken om het familiebos ook in de toekomst te blijven beheren. Voor hen denken we eerder aan activiteiten rond 'het bos als familiebezit', bijvoorbeeld tijdens ledendagen, maar ook specifieke infosessies over bv. erfenisrecht behoren tot de mogelijkheden.

We willen ook nadenken over nieuwe ideeën in verband met rendabiliteit (haalbaarheid en betaalbaarheid) van bosbeheer (zie hoofdstuk 2.2). Dat kan door bestaande werking te versterken die daaraan bijdraagt (in SD 1 en 2), maar ook door innovatie.

Daarnaast willen we experimenteren met zaken als: manieren om ecosysteemdiensten rendabel te maken, coöperatief bosbezit... We doen dat wel met het nodige realisme. We haken bij voorkeur ons karretje aan innovaties die elders al worden ontwikkeld en zetten enkel projecten op met de bedoeling dat ze zichzelf later terug verdienen (zie ook verder financieel beleid).

Wie willen we met deze doelstelling bereiken?

- Nieuwe potentiële boscijenaars
- Familieleden van huidige boscijenaars
- Bestaande boscijenaars die willen intekenen op experimenten met ecosysteemdiensten en andere innovatieve ideeën

Via welke acties kunnen we dit realiseren?

Voor de communicatie naar potentiële boscijenaars:

- Communicatie via sociale media, artikels in magazines e.a. naar toekomstige bosbeheerders
- Getuigenissen en informatie naar potentiële eigenaars in samenwerking met partners (complementair met de basisinfo in OD 1.1)
- Infosessies en activiteiten voor familieleden van huidige eigenaars rond het bos als familiebezit

Voor de innovaties in verband met bosbeheer:

- We houden de ogen open en kijken of we kunnen deelnemen (zelf of door onze leden uit te nodigen) aan interessante initiatieven van anderen:
 - Projecten voor innovatie in (mede)eigenaarschap (coöperatief eigenaarschap)
 - Projecten voor innovatie in exploitatie en ecosysteemdiensten
- We inventariseren pistes voor innovatie waarvoor we projectmiddelen zouden kunnen aanvragen. We bekijken of we ook geïnteresseerde leden kunnen uitnodigen om mee hun schouders te zetten onder deze projecten en/of we onderzoeken partnerschap met andere Bosgroepen of andere partners. Deze pistes gaan enkel in uitvoering met een haalbaar financieringsplan/businessplan en een werkbare tijdsinvestering en ze worden goedgekeurd door het bestuur.

Hoe ziet succes eruit?

- Minstens 2 innovatieve ideeën voor betaalbaarheid van bosbeheer zijn uitgewerkt in een projectfiche en onderzocht op haalbaarheid in de beleidsperiode. We streven naar minstens 1 uitgevoerd experiment.
- 5 deelnemende bosbeheerders aan een experiment m.b.t. innovatie
- Jaarlijks 1 verhaal/getuigenis rond thema bos als familiebezit gepubliceerd

6. ZAKELIJKE WERKING

Om de inhoudelijke doelen te realiseren, is er een stevige organisatie nodig. Daarom formuleerden we een vierde strategische doelstelling die alle aspecten omvat van de organisatorische werking, gekoppeld aan de inhoudelijke doelen. We hebben deze niet meer opgedeeld in operationele doelen, maar in hoofdstukken per aspect van de organisatorische werking.

De algemene strategische zakelijke doelstelling formuleren we als volgt:

SD 4 - BOV is een daadkrachtige, proactieve organisatie die stuurt op haar eigen maatschappelijke doelen

Daarmee geven we de grootste beweging aan die we met de organisatie in de komende jaren willen maken: waar we vandaag vooral inspelen op vragen van financierende overheden en bosbeheerders, willen we in de toekomst onze werking meer zelf sturen richting impact. Die impact is meer, duurzaam en klimaatrobuuster bos, door de rol van de private bosbeheerder maximaal te ondersteunen en te versterken.

Onder **personeelsbeleid** gaan we in op het personeelsbeleid in strikte zin: aansturing, coaching, organigram, opleiding en dergelijke meer. We plannen daarbij ook hoe we de VTE's zullen verdelen over de verschillende doelen. Daarnaast bespreken we het vrijwilligersbeleid en de werking van het bestuur en de AV. We gaan ook in op een geplande tussentijdse evaluatie in 2028 (4 jaar na de fusie).

Onder **communicatiebeleid** bespreken we hoe we ons zullen organiseren om onze communicatiedoelen, vervat in de verschillende inhoudelijke doelstellingen, te realiseren.

Onder **kwaliteitsbeleid** bekijken we hoe we onze organisatie kunnen professionaliseren en onze inhoudelijke focus borgen. We hebben het over draaiboeken, processen, kennisborging maar zeker ook over monitoring en bijsturing. Ook het kader voor de dienstverlening waarvan sprake in SD1 en SD2 valt hieronder, met een sterke link naar het financiële luik (prijszetting). Ten slotte kunnen ook acties rond infrastructuur, logistiek en ICT hier een plek krijgen.

Onder **financiën** lichten we ten slotte de financiële keuzes toe. Hoe we zullen werken aan onze financieringsmix, prijszetting zullen benaderen, hoe we de meerjarenbegroting opbouwen en hoe we ze zullen opvolgen door de beleidsperiode heen.

6.1 PERSONEEL EN ORGANISATIE

PERSONEELSBELEID

ORGANIGRAM

Het huidige organigram verdeelt de inhoudelijke medewerkers op in onder andere regiowerkers, projectwerkers en specialisten.

Er is in het organigram voor elke functie(groep) een functiebeschrijving nodig die de globale functie-inhoud, het profiel, de vereiste competenties en de gekoppelde loonschaal en diplomaveristen beschrijft. We werken deze functiebeschrijving uit tegen 2028.

Het evaluatiesysteem voor de medewerkers dat BOV hanteert, is ongeveer hetzelfde als het systeem van de Provincie Oost-Vlaanderen maar werd nog niet specifiek voor BOV uitgeschreven. We zorgen voor een systeem meer op maat van de organisatie tegen 2028.

BELANGRIJKSTE BEWEGINGEN OP PERSONEELSVLAK

Om de haalbaarheid van onze doelen te onderzoeken, verdeelden we de beschikbare personeelstijd (uitgedrukt in voltijdse arbeidsequivalenten of VTE's) over onze verschillende strategische doelen. We deden dat in verschillende bewegingen:

Eerst bepaalden we de **huidige situatie**. Hoeveel VTE werken vandaag al aan de verschillende strategische doelen, en met welke middelen wordt hun tewerkstelling gefinancierd? Daarbij dachten we na over welke taken we financieren met structurele middelen (kleur blauw in het schema), waar we eigen inkomsten (uit dienstverlening en activiteiten voor leden) inzetten (kleur geel in het schema), en voor welke acties we bijkomende projectmiddelen gebruiken (kleur groen in het schema). Dit plaatje zag er als volgt uit:

VTE's uitzetten over doelen 2025 - afgerond op 0,5 VTE

	SD1	SD 2	SD 3	ZAKELIJK / OVERHEAD	Structurele subsidies	Project-middelen	Omzet
OD 1		0,5 0,5	0,5 0,5 0,5				
OD 2	0,5 0,5	0,5 0,5	0,5	0,5 0,5			
OD 3	0,5 0,5	0,5 0,5	0,5				
TOTAAL 16 VTE	5,5 VTE	6,5 VTE	2 VTE	2 VTE			

Vervolgens dachten we na over de **gewenste situatie**. We bepaalden hoeveel personeelstijd we willen inzetten voor elke doelstelling. Met projectmiddelen kunnen we niet schuiven (want die zijn geormerkt voor bepaalde activiteiten), met middelen uit 'omzet' en structurele subsidies wel. In de kleur oranje voegden we nog personeelstijd toe die we willen financieren met extra omzet.

VTE's uitzetten over doelen: gewenste situatie

	SD1	SD 2	SD 3	ZAKELIJK / OVERHEAD	Structurele subsidies	Project-middelen	Omzet	Extra
OD 1		0,5 0,5	0,5 0,5 0,5					
OD 2	0,5 0,5	0,5 0,5	0,5	0,5 0,5				
OD 3	0,5 0,5	0,5 0,5	0,5					
TOTAAL 17 VTE	5 VTE	7,5 VTE	2,5 VTE	2 VTE				

In deze oefening zien we de volgende belangrijke bewegingen:

- In 2026-2028 investeren we extra tijd in OD 1.1 (inschatting 0,2 VTE), voor de doorontwikkeling van standaard informatie. Nadien moet dit tijdswinst opleveren en tijd vrijmaken voor dienstverlening op maat voor leden.
- Dienstverlening onder OD1.2 is grotendeels gratis en financieren we met basissubsidie. Dankzij meer efficiëntie en prioritering (zie verder kwaliteitsbeleid) hopen we op termijn 1 VTE tijdsinvestering met structurele middelen te kunnen verschuiven van OD 1.2 naar OD 2.1 (opmaak en uitvoering van natuurbeheerplannen). Vandaag zorgen projectmiddelen en inkomsten uit dienstverlening voor tewerkstelling van 2 VTE op natuurbeheerplannen. We willen de personeelsinzet op deze OD laten groeien naar 3 VTE.
- Daarnaast herzien we onze prijszetting (zie verder financiën), zodat we ook vanuit eigen inkomsten meer ondersteuning in SD 1 kunnen financieren. Vandaag halen we daar al 0,5 VTE uit. We mikken op jaarlijks 0,5 VTE extra (ongeveer 40.000 euro) tegen het midden van de beleidsperiode.
- Voor personeelsinzet voor bosuitbreiding (OD 2.2) en natuurwerken om de kwaliteit van het bos te verbeteren (OD 2.3), rekenen we op specifieke (project)middelen. Sommige daarvan zijn al toegezegd voor een periode van 6 jaar. We gaan voorlopig uit van een status quo.
- Vandaag zetten we ongeveer 1,5 VTE vanuit structurele middelen in op OD 3.1: onze werking als vereniging. Dit is een erg belangrijke taak voor BOV, en we willen de capaciteit hier liefst behouden. Tegelijk willen we ook ruimte vrijmaken om meer beleidswerk te doen (OD 3.2). We willen graag tegen 2028 0,5 VTE in OD 3.1 financieren met eigen inkomsten. We onderzoeken voor welke activiteiten voor leden we een faire bijdrage kunnen vragen, maar zullen ook andere inkomstenbronnen moeten aanboren. Hiervoor wordt gekeken naar nieuwe inkomsten uit fondsenwerving, waarvoor we tegen het einde van de beleidsperiode (2031) mikken op 40.000 euro per jaar extra (zie verder 6.5: deze is nog niet opgenomen in de begroting wegens te onzeker).
- Er zijn op dit moment weinig middelen om in te zetten op OD 3.3. Vanuit de communicatiewerker kan er beperkt tijd voorzien worden om uit te reiken naar jonge en nieuwe boscigenaars. Voor de innovatie om de rendabiliteit van bosbeheer te verbeteren zoeken we projectmiddelen, of andere creatieve manieren om deze initiatieven zelfvoorzienend te maken (bv. samenwerking met geïnteresseerde boscigenaars). Een strak financieel plan is een voorwaarde om echt voor een bepaald innovatief project te gaan.
- Er gaat ook behoorlijk wat tijd naar de zakelijke werking. Vandaag gaat 0,7 VTE van de tijd van de directeur en 1,3 VTE van andere medewerkers naar diverse zakelijke taken. Ons streven is dat de directeur meer tijd zou kunnen besteden aan beleidswerk in OD 3.2. Een extra aanwerving van 0,5 VTE op de zakelijke werking is daarom gepland in 2026. We bekijken of dit voldoende is en wat nog mogelijk is.

INVESTEREN IN OPLEIDING VAN MEDEWERKERS

- Bosbeheer is een vak dat veel specialisatie vraagt. We blijven investeren in opleidingen voor onze medewerkers in verband met beheer, wetenschappelijk onderzoek en kennis over bosbeheer en klimaatverandering.
- Daarnaast investeren we ook in kennis rond projectmanagement en in 'soft skills' zoals onderhandel- en vergadertechnieken en sociale media voor terreinbeheerders.
- Specifiek voor secretariaatsmedewerkers voorzien we investeringen in kennis rond onder meer HR en personeelwetgeving en -beleid en boekhouding.
- Administratieve medewerkers die telefoons en mails beantwoorden in de eerste lijn trainen we in inhoudelijke basiskennis. Die moet hen in staat stellen om snel basisinformatie te geven aan bosbeheerders en helder te kunnen aangeven of BOV kan antwoorden op een bepaalde vraag (zie OD 1.1).
- Inhoudelijk-technische opleidingen zijn vaak niet algemeen op de markt beschikbaar. Voor belangrijke thema's waarvoor geen geschikt marktaanbod bestaat, bekijken we samen met de andere Bosgroepen (al dan niet via de Koepel) om eigen interne opleidingen uit te werken of om gezamenlijk opleidingen op maat te bestellen bij een externe partner.

Hoe ziet succes eruit?

- Jaarlijks 5 opleidingsdagen per medewerker
- Administratieve medewerkers opgeleid i.f.v. OD 1.1 tegen 2027
- Alle medewerkers hebben een functiebeschrijving

INVESTEREN IN VRIJWILLIGERSBELEID

De leden van BOV zijn de basis van de organisatie. We zien nog heel wat kansen om het potentieel van vrijwilligers in de organisatie beter te benutten. Dat maakt dat leden nog meer kansen krijgen om de werking vorm te geven. Vooral in SD3 willen we meer ruimte geven aan de talenten, expertise, netwerk en engagement van vrijwilligers. Vrijwilligerswerk kan veel verschillende vormen aannemen:

- Vrijwilligers die activiteiten voor andere leden helpen organiseren onder OD 3.1. Het kan zowel gaan om vrijwilligers die zelf initiatief willen nemen als om vrijwilligers die praktisch de handen uit de mouwen willen steken tijdens een activiteit.
- Vrijwilligers die hun schouders willen zetten onder innovatieve experimenten. Bepaalde plannen zullen enkel gerealiseerd worden als bestuurders en leden mee aan de kar trekken en eventueel zelfs hun tijd en/of middelen investeren. We denken daarbij aan de proeftuinen rond ecosysteemdiensten of coöperatief eigenaarschap (OD 3.3).
- Vrijwilligers die hun netwerk willen aanspreken voor beleidswerk (OD3.2), concrete projecten of sponsoring voor bosuitbreiding (SD2).

Daarbij denken we niet alleen aan leden die zelf bosbeheerder zijn; we hebben ook heel wat sympathiserende leden, die mogelijk erg te spreken zijn om aan de slag te kunnen in en voor het bos. We maken een realistische planning om stappen vooruit te zetten in vrijwilligersbeleid:

- In de eerste jaren zullen we vooral beter in kaart brengen welke mogelijkheden vrijwilligers bij BOV hebben om zich in te zetten. We verduidelijken enkele praktische aspecten van het vrijwilligersbeleid zoals vergoeding, verzekering enzovoort.
- De tussentijdse evaluatie (zie verder) zullen we aangrijpen om de plek van vrijwilligers en rol van de Regioraden daarin te evalueren en waar nodig bij te sturen. Tegen het einde van de periode willen we over een volwaardig vrijwilligersbeleid beschikken. Mogelijke onderdelen van zo'n vrijwilligersbeleid:
 - Mogelijke rollen en taken voor vrijwilligers
 - Duidelijkheid over aanspreekpunten voor vrijwilligers
 - Een opleidings- en coachingsaanbod voor vrijwilligers
 - Praktische ondersteuning en onkostenvergoeding
 - Inspraakmogelijkheden voor vrijwilligers
 - ...

Hoe ziet succes eruit?

- De bestaande mogelijkheden voor vrijwilligers zijn in kaart gebracht tegen najaar 2027 en worden gecommuniceerd naar de leden
- In 2031 is er een uitgewerkt vrijwilligersbeleid, voortvloeiend uit de conclusies van de tussentijdse evaluatie
- Meer effectieve en toegetreden leden zetten zich in als vrijwilliger bij BOV : 30 vrijwilligers in 2026, stijgt naar 50 in 2029
- Jaarlijks minstens 3 activiteiten geïnitieerd en georganiseerd door vrijwilligers tegen 2031

TUSSENTIJDSE EVALUATIE VAN DE WERKING EN HET BESTUUR

In juni 2023 werd de fusie-organisatie BOV boven de doopvont gehouden. Het vraagt enige tijd vooraleer alle elementen van de werking op hun plaats vallen. Hoe de beslissingen die genomen zijn tijdens de fusie uitdraaien in de praktijk, kan je eigenlijk pas evalueren na een aantal jaar. Daarom voorzien we in dit beleidsplan een uitgebreide tussentijdse evaluatie in 2028-2029. Deze timing laat ons toe om de juiste conclusies te formuleren voor we aan een nieuw beleidsplan beginnen. We tekenen een zorgzaam proces uit voor de evaluatie, zodat de verschillende stakeholders en leden echt hun inbreng kunnen doen. Het bestuur bepaalt welke onderdelen van de werking deel zullen uitmaken van de evaluatie.

De volgende elementen kunnen deel uitmaken van de evaluatie:

- De huidige **AV en het bestuur** zijn sinds 2024 aan de slag. In de bevraging en zelfevaluatie werd besproken dat het nog niet voor alle leden duidelijk is wat het statuut is van de verschillende soorten leden (zie hoofdstuk 2.3 evaluatie) en hoe beslissingen precies genomen worden. Het is echter nog te vroeg om hier conclusies aan te koppelen; het is normaal dat er na een fusie-operatie wat tijd nodig is om alles helder te krijgen voor iedereen. Op basis van gangbare richtlijnen voor goed bestuur²⁷ houden we de werking van de bestuursorganen tegen het licht.
- De **regioraden** verzekeren de lokale verankering van de werking en worden ondersteund door een regiocoördinator. We onderzoeken wat werkt en wat bijgestuurd moet worden. Daarbij gaan we ook specifiek in op de plek van vrijwilligers in onze organisatie.
- De evaluatie van de werking valt in de tijd samen met de tussentijdse evaluatie van de beleidsdoelen, maar is op zich een aparte oefening met een ander doel (zie verder 6.3 Kwaliteitsbeleid).

Hoe ziet succes eruit?

- 10 % van de aangeschreven leden en stakeholders namen deel aan de evaluatie
- Evaluatie van bestuursorganen en te bepalen onderdelen van de werking tegen jaar 2029
- Indien nodig aangepaste statuten & huishoudelijk reglement tegen jaar 2030

6.2 COMMUNICATIEBELEID

‘Bepaalde profilering en zichtbaarheid’ was één van de zwaktes die we detecteerden in de contextanalyse. BOV is te weinig gekend in de buitenwereld. En wie BOV kent, weet vaak nog niet helemaal wat de organisatie precies doet. Zelfs onder de leden is er soms verwarring over de precieze opdracht van de Bosgroep.

Om hier verandering in te brengen, is het nodig om de communicatieopdracht van BOV te verhelderen. Vandaag leeft er nog een verwachting dat BOV mee een breed publiek sensibiliseert over het belang van bos in de provincie. Dat verscherpen we. De communicatieve doelen van BOV zijn nu de volgende:

²⁷ Mogelijke benchmarks: Het besturen van socialprofitorganisaties: richtlijnen (Koning Boudewijnstichting, 2025), Bestuurscode Cultuur 2020 (UA Antwerpen), en andere.

- Partners en een breed publiek informeren over de **rol van de private bosbeheerder** in de bescherming en de uitbreiding van de bossen in de provincie. We versterken dit verhaal bij voorkeur in samenwerking met andere Bosgroepen, zowel inhoudelijk als communicatief. Beter vertellen wat het belang is van de private bosbeheerder, is een belangrijke voorwaarde om onze rol als belangenbehartiger goed te kunnen spelen (zie OD 3.2.)
- Aanvullend kan BOV het brede publiek sensibiliseren over hoe het bos te respecteren, waarom sommige bossen niet toegankelijk zijn, waarom houtverkoop deel kan uitmaken van duurzaam bosbeheer, enzovoort (zie OD 3.1). We profileren ons als experts, zowel naar het brede publiek als naar de media.
- Een ander communicatiedoel van BOV is om **(potentiële) bosbeheerders warm te maken voor duurzaam bosbeheer**. Daarbij moedigt BOV hen aan om lid te worden. Eens ze lid zijn, krijgen bosbeheerders via BOV heel wat **interessante informatie** over bosbeheer en blijven ze op de hoogte van het aanbod voor leden (zie OD 3.1 maar voor nieuwe bouseigenaars ook 3.3).
- Een verscherpt communicatiebeleid voor partners in de sector en een breed publiek moet verduidelijken wat **de precieze rol van BOV** is in het bosbeheer in Oost-Vlaanderen. Zodat in samenwerkingen de verwachtingen naar BOV meer in lijn zijn met wat we daadwerkelijk kunnen bieden (belangrijk voor SD1 en SD2).
- Ten slotte is er ook een belangrijke communicatieopdracht naar leden in verband met het aanbod en de werking van BOV.

Voor deze communicatieopdracht zoeken we zeker ook synergie met andere Bosgroepen en de Koepel van Bosgroepen. Onze communicatie-uitdagingen zijn immers dezelfde, en we kunnen elkaar inspireren en efficiëntiewinst boeken door dingen samen te doen.

De volgende acties zullen in de komende jaren het communicatiebeleid van BOV versterken:

EEN (VER)NIEUW(D)E WEBSITE

Vandaag is de website van BOV een pagina op de website van de Koepel van Bosgroepen (bosgroepen.be). Dat helpt BOV om zichtbaar te zijn en legt een nuttige link met de bredere basisinformatie die de Koepel aanbiedt. Tegelijk is het zo minder evident voor leden om snel informatie te vinden over het specifieke aanbod en de dienstverlening van BOV. Andere Bosgroepen hebben ervoor gekozen om een eigen website te bouwen, gelinkt met en in dezelfde stijl als de koepelwebsite.

BOV zal onderzoeken welk format het best tegemoetkomt aan de noden van de leden en van de vereniging en stappen ondernemen om de website te verbeteren. We gaan daarover in gesprek met de Koepel en de andere Bosgroepen. Daarbij hoort ook een plan om de website beter bekend te maken bij partners en (potentiële) leden. Dat kan bijvoorbeeld gaan over de website beter linken of vermelden in alle publicaties, doorlinken naar de website vanuit sociale media of zoekmachine-optimalisatie (SEO en GEO) van de website.

ACTIEF INFORMEREN LEDEN-BOSEIGENAARS

Dit beleidsplan bevat een aantal acties waarin we bosbeheerders en -eigenaars actief uitnodigen om deel te nemen aan bepaalde initiatieven. Zo willen we meer bouseigenaars betrekken bij de natuurbeheerplannen (OD 2.1), blijven inzetten op bosuitbreiding en bosverbetering (OD 2.2 – 2.3), meer vrijwilligers mobiliseren (OD 3.1) en ook vernieuwende initiatieven opzetten om bosbeheer aantrekkelijker en rendabeler te maken (OD 3.3). Dat vraagt om een versterkte communicatie naar onze leden, waarvoor we tegen begin 2027 een communicatieplan opmaken. Gerichtte mailcommunicatie naar bouseigenaars in verband met natuurbeheerplannen, webinars, nieuwsbrieven... zijn maar enkele acties die deel kunnen uitmaken van dat plan.

COMMUNICATIE OPZETTEN NAAR NIEUWE/POTENTIELE DOELGROEPEN

Hoe maken we meer mensen warm voor duurzaam bosbeheer? In de komende jaren willen we actief de hand reiken naar terreinbeheerders, erfgenamen van boseigenaars en jonge en nieuwe mensen die mogelijk bossen willen aankopen en/of aanplanten. Dat vraagt om:

- Een duidelijk beeld van wie potentiële nieuwe bosbeheerders zijn en hoe we hen het best kunnen bereiken. Op basis hiervan bepalen we de strategie om deze doelstelling (OD 3.3) te bereiken.
- Actieve netwerking met partners die in contact komen met potentiële bosbeheerders (OD 1.1 en 3.3, maar ook wel 2.2). We denken daarbij aan onder andere notarissen, vastgoedmakelaars en andere 'intermediaren', die we via sectorvertegenwoordigers aanspreken.
- Communicatie-acties via de kanalen die we hebben geïdentificeerd in onze analyse. Dat kunnen socialemediacampagnes zijn, gerichte acties in nichekanalen, enthousiasmerende verhalen in traditionele media, enzovoort. Voor familie van bestaande boseigenaars kunnen we mogelijk werken via onze bestaande kanalen en evenementen.
- Ook hier zullen we met de Koepel en andere Bosgroepen bekijken of we samen output kunnen genereren, in de vorm van een reportage of eventueel gekoppeld aan initiatieven als Dag van de Boseigenaar.

FONDSWerving

We zien de noodzaak om inkomsten te diversifiëren en het potentieel om giften aan te trekken voor de realisatie van meer en beter bos. Tegen 2028 hebben we in kaart gebracht voor welke doelen we op zoek willen gaan naar private giften en sponsoring, en hebben we daarvoor een plan van aanpak. Ook hieruit zullen mogelijk specifieke communicatie-acties voortvloeien.

Hoe ziet succes eruit?

- Communicatieplan, inclusief verfijnde communicatiedoelen, doelgroepen en kanalen: midden 2027 – afgetoetst voor synergie met andere Bosgroepen in Vlaanderen
- Website: onderzoek afgerond tegen eind 2027 - Vernieuwde website indien nodig, met plan van aanpak voor verspreiding: 2028
- Mogelijkheden fondsenwerving in kaart tegen 2028 - resultaten (doelen te bepalen) 2de helft van de beleidsperiode

6.3 KWALITEITSBELEID

Leden en partners zijn vandaag erg tevreden over de kwaliteit van de werking van BOV. Dat blijkt onder andere uit de bevraging in najaar 2025 (zie boven hoofdstuk 2.3). Voor verschillende processen in de organisatie bestaan er bovendien heldere draaiboeken: het afsluiten van een overeenkomst, dossierflow herbebossing, digitale boekhouding...

Tegelijk stelden we in onze zelfevaluatie vast dat we geen gestructureerd beleid hebben om de kwaliteit van onze werking systematisch te meten en bij te sturen. Op de volgende manieren zetten we de komende jaren stappen vooruit:

- Een samenhangend kwaliteitsbeleid begint immers bij het **bepalen** van de impact die we willen realiseren, de manier waarop we die impact zullen realiseren (het doelenkader) en de indicatoren die zullen wijzen op succes. Bij elke OD in dit beleidsplan hebben we minstens een 3-tal haalbare, meetbare indicatoren genoteerd die we doorheen de beleidsperiode willen bijhouden. Die indicatoren zijn zowel kwalitatief als kwantitatief.

- De streefcijfers zullen nog verder uitgewerkt worden door het team na goedkeuring van dit beleidsplan. We bepalen hoe cijfermatig groot, frequent, uitgebreid we een bepaalde indicator streven te halen. Bij elke indicator noteren we hoe en waar we die zullen bijhouden.
- Indicatoren en benchmarks hebben enkel zin als we ze **opvolgen** en gebruiken om de werking **bij te sturen**.
- Er loopt begin 2026 een overleg tussen de Provincies, ANB en de Bosgroepen voor gestroomlijnde indicatoren voor bosbeheer en bosuitbreiding. Als deze worden afgeklopt, zullen ze mee opgenomen worden in de te monitoren indicatoren (en mogelijk wordt er hier en daar ook een indicator vervangen om een overvloed aan indicatoren te vermijden).
- We hebben naar aanleiding van dit beleidsplan een bevraging gedaan bij leden en stakeholders, onder andere in verband met tevredenheid over de dienstverlening en de samenwerking. Dat willen we systematisch blijven doen. We streven naar twee bevragingen per beleidscyclus.
- Belangrijker dan het halen van een precies cijfer, is het gesprek dat het uitlokt. Waarom hebben we een indicator wel of niet gehaald? Was de indicator eigenlijk wel realistisch? Wat maakte dat iets al dan niet succesvol was?
 - Een evaluatiemoment is een vast onderdeel van elk project dat we opzetten, we nemen dit van bij de start op in de planning. Bij testcases en meer experimentele projecten maken we de nodige tijd vrij om de geleerde lessen te bespreken en bij te houden.
 - Jaarlijks plannen we een moment waarbij we de meest relevante indicatoren onder de loep nemen en bespreken. Dit moment moet uitmonden in een reeks concrete conclusies. Daarbij kunnen doelen bijgesteld worden en acties kritisch bijgestuurd.
 - In 2028-2029 plannen we een bredere tussentijdse evaluatie van de beleidsdoelen, waarbij we alle indicatoren onder de loep nemen en als aanknopingspunt gebruiken om de volledige werking te evalueren. Deze evaluatie valt in dezelfde periode als de evaluatie van onze werking als gefusioneerde organisatie (zie hierboven 6.1). Op deze manier krijgen we zicht op de belangrijkste punten voor bijsturing in de tweede helft van de periode. Tegelijk geeft de evaluatie van de werking uit 6.1 dan de nodige informatie om ons te organiseren op een aantal doelen voor die periode, zoals de uitwerking van een samenhangend vrijwilligersbeleid.

DE DOELEN ALS STARTPUNT VOOR EEN HELDER KADER: WAT DOEN WE WEL, WAT DOEN WE NIET?

Doelen als richtlijn voor projecten en nieuwe initiatieven

In de beleidsperiode zullen nieuwe projecten opgezet worden. Elk project zal in de komende jaren gekoppeld moeten zijn aan één van onze operationele doelen. We onderzoeken daarbij hoe het zich verhoudt tot de indicatoren die we al bepaald hebben. We formuleren specifieke benchmarks en plannen evaluatiemomenten die ons helpen om achteraf te bepalen in welke mate het project heeft bijgedragen aan onze gewenste impact.

Een kader voor de dienstverlening

We stelden naar aanleiding van het beleidsplan vast dat we een aantal kaders nodig hebben om in de komende jaren onze scherpe keuzes vast te houden. In 2026 zullen we dan ook specifiek voor de dienstverlening een kader uitwerken:

- Welke vragen behandelen we niet (meer): dit kan zowel bepaald worden door de aard van de vraag, als door de vraagsteller (lid of geen lid) of de context (bv de grootte of de ligging van het bos in kwestie).
- Welke vragen behandelen we wel, maar gebundeld voor grotere efficiëntie (waardoor leden soms zullen moeten wachten op de uitvoering, maar wel meer zekerheid krijgen dat we hun vraag kunnen behandelen).
- Welke vragen behandelen we aan kostprijs en welke gratis of aan verminderd tarief (zie ook financiën: kader prijszetting).

- Van zodra dit kader duidelijk is, moeten we hier zorgvuldig en helder over communiceren. Door leden te informeren over de reden achter bepaalde keuzes, kunnen we hen hopelijk meenemen in de redenering; elke keuze staat in het teken van meer en beter bos, voor zoveel mogelijk bosbeheerders. Ook partners moeten goed op de hoogte zijn van wat BOV wel en niet kan doen.
- Dit dienstverlenend kader zal onvermijdelijk evolueren doorheen de beleidsperiode op basis van nieuwe inzichten, evaluaties en dergelijke. Tegelijk is er voor de bosbeheerder ook duidelijkheid en continuïteit nodig. We evalueren het kader tweejaarlijks en zorgen ook telkens voor de bijhorende communicatie naar de bosbeheerders. We doen dit telkens in combinatie met het kader voor de prijszetting (zie onder).

Hoe ziet succes eruit?

- Alle acties van BOV kunnen gekoppeld worden aan de beleidsdoelen
- Data zijn beschikbaar voor alle indicatoren en worden door de betrokken medewerkers regelmatig gemonitord
- Jaarlijks gedeeltelijk en minstens 1 keer in de beleidsperiode volledige evaluatie van indicatoren
- We evalueren tussentijds en na afloop alle projecten op de behaalde resultaten, leerpunten voor de werking en hun bijdrage aan de doelstellingen van dit beleidsplan.
- Twee keer per beleidsperiode bevraging van de leden en de financierende partners over de tevredenheid over de dienstverlening
- Dienstverlenend kader functioneert en wordt gebruikt (en geëvalueerd en bijgestuurd)

6.4 SAMENWERKING & PARTNERSCHAPPEN

Als we onze eigen rol verfijnen en aflijnen, wordt het des te belangrijker om samen te werken met complementaire partners die andere rollen vervullen. Proactief sturen op onze doelen betekent dan ook evenzeer proactief en bewust omgaan met samenwerkingen.

We blijven investeren in de samenwerking met onze **structurele partners**.

- De **Provincie Oost-Vlaanderen** erkent en financiert de Bosgroep en de Bosgroep is een partner bij de uitvoering van het provinciaal beleid.
- We behouden een sterke band en een korte lijn met **ANB** op verschillende vlakken. We stemmen af met de beleidsafdeling van ANB (AVES) en de beheerafdeling (die de eigen terreinen van ANB beheert). Daarnaast gaan we in gesprek met Natuurinspectie waar relevant. We overleggen met ANB over de verderzetting van de huidige financiering van de Bosgroepen. Deze financiering zal bepalen in welke mate BOV de Vlaamse overheid kan ondersteunen bij de realisatie van Vlaamse beleidsdoelen (zie ook SD 2.1 en 2.2). Ook de beschikbare tijd voor het opnemen van een loketfunctie voor ANB zal van deze financiering afhangen.
- Met beide partners gaan we het gesprek aan over de keuzes van BOV in dit beleidsplan. Waarvoor kunnen ze in de eerste plaats beroep doen op ons? Welke bosbeheerders kunnen ze wel en niet naar ons doorsturen?
- We willen ook nog meer investeren in de **Koepel van Bosgroepen** en de samenwerking met de andere Vlaamse Bosgroepen. Onze leden en partners vinden beleidswerk belangrijk, de stem van private bosbeheerders moet een plek krijgen aan de beleidstafel. Dat betekent dat de Koepel voldoende slagkracht moet krijgen en genoeg gevoed moet worden met info van op het terrein. We zijn een betrouwbare partner voor de Koepel, vaardigen bestuurders af en nemen deel aan de initiatieven van de Koepel. Met de andere Vlaamse Bosgroepen overleggen we onder andere over gezamenlijke

communicatie-initiatieven om de rol van de private bosbeheerder zichtbaar te maken (zie boven hoofdstuk 5, OD 3.2).

BOV wil graag meer en gericht samenwerken met partners in de komende jaren. Voor elke doelstelling identificeren we partners die ons echt kunnen aanvullen, en waar mogelijk reiken we proactief uit naar hen. We bepalen criteria die een indicatie kunnen zijn om met een bepaalde partner samen te werken. Als we vragen krijgen voor partnerschappen, leggen we die naast onze doelstellingen, echter zonder dogmatisch te worden; we moeten altijd kunnen inspelen op onverwachte opportuniteiten. Onderstaande tabel geeft een overzicht van mogelijke partnerschappen, voorbeelden van samenwerkingen en de link met onze doelstellingen, zonder limitatief te zijn.

Organisatie	Voorbeeld van samenwerking	OD
Vlaamse Landmaatschappij	Natuurinrichtingsprojecten	2.2., 2.3
Departement Omgeving (VL. overheid)	Bosalliantie, bosuitbreiding	2.2
Oost-Vlaamse Gemeenten	Partners bij projecten, communicatie naar burger over bosbeheerwerken, organisatie infoavonden	1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.2
Inverde (OC ANB)	Vlaams houtpark, Opleidingen	1.2, 1.3
Regionale Landschappen	Concrete realisaties op het terrein (buiten bos)	2.3
BOS+	Bosalliantie, beleid	2.2, 3.2
Wildbeheereenheden in O-VL.	Terreinrealisaties zoals aanplantingen, zwerfvuilacties, ...	1.3, 2.2 en 2.3
Terreinbeherende verenigingen (Natuurverenigingen)	Bosalliantie, terreinrealisaties, gebiedsvisies afstemmen (beleid)	2.2, 2.3, 3.2
Nationaal Park Scheldevallei, Landschapspark Vlaamse Ardennen	Gebiedsvisies afstemmen (beleid)	3.2
Landelijk Vlaanderen	Beleidswerk – rol van de private bosbeheerder	3.2
Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat	Beleidswerk – rol van de private bosbeheerder, afstemmen gebiedsvisies in diverse lokale projecten	3.2
CV Meer Bos	Bestaande coöperatieve vennootschap die aan bosuitbreiding doet. Kan een alternatief zijn om zelf een coöperatie op te starten; samenwerking te onderzoeken.	3.3
JNM en andere jeugdverenigingen, gezinsbond, ...	Terreinacties zoals bosplantacties, zwerfvuilacties, samenwerking in communicatie	1.3, 2.2, 3.3
UGent (ForNaLab), KULeuven, Instituut voor Bos en Natuuronderzoek (INBO)	Wetenschappelijke inzichten vertalen naar praktijk en vice-versa, opzetten kleine experimenten i.k.v. onderzoek, ...	2.3
Bedrijven	Bedrijfssponsoring, boscompensatie	1.3, 2.2, 2.3
Notarissen (Orde van)	Versterken kennis bij bosbeheerders, bereiken nieuwe potentiële bosbeheerders	1.1, 3.3
Alle huidige projectpartners (o.a. Waalse en Franse Interreg partners, Rodeland partners, bepaalde gemeenten,)	Projectmatige samenwerking die bijdraagt aan de doelstellingen van BOV	2.1, 2.2, 2.3, 3.3

6.5 FINANCIËEL BELEID

In de zelfevaluatie kwam de zorg om de financiële duurzaamheid van de organisatie als een van de grootste aandachtspunten naar voor. BOV is erg afhankelijk van overheidsfinanciering, en dat zijn kaarten die de organisatie niet volledig zelf in de hand heeft. In de komende jaren willen we dan ook inzetten op:

- Een realistisch en scherper kader voor dienstverlening en prijszetting
- Een meer diverse financieringsmix met nieuwe inkomensbronnen
- Doordachte inzet van structurele middelen op de kerntaken van de organisatie
- Evaluatie van de uitgavenzijde

Betere financiële duurzaamheid voor BOV en financiële haalbaarheid voor de bosbeheerder gaan hand in hand. De volgende financiële aandachtspunten voor de organisatie moeten dan ook samen gelezen worden met de inspanningen onder SD3 om zowel vanuit beleidswerk als vanuit innovatie bosbeheer rendabeler te maken. Bovendien blijven we ook aandacht hebben voor de noden van de kleine bosbeheerder.

In de bijlage is ook meerjarenbegroting terug te vinden. Per aandachtspunt hieronder geven we mee hoe dit vertaald is in die meerjarenbegroting. Sommige zaken zijn nog te onzeker en dus nog niet opgenomen in de begroting. Dat geven we ook mee.

Er wordt een werkgroep ‘financieel beleid’ opgericht in 2026 die bestaat uit enkele bestuurders en leden van het team.

SCHERPER KADER DIENSTVERLENING & PRIJSZETTING

Wat doen we voor wie en aan welke prijs? Vandaag bevestigen onze leden dat ze veel krijgen bij BOV voor weinig geld. We willen ook dat lid zijn van BOV een aantrekkelijke optie blijft, dus willen we dit niet fundamenteel veranderen. Maar we zien wel ruimte om via diversificatie in prijzen:

- Verder te sturen naar dienstverlening die onze missie versterkt (nl. de rol versterken van de private bosbeheerder bij de realisatie van meer en beter bos in Oost-Vlaanderen).
- De dienstverlening een stuk zelfvoorzienend te maken, waardoor ze ook duurzamer verzekerd kan worden voor de bosbeheerder.
- Dienstverlening die cruciaal is om meer en beter bos te realiseren, goedkoper te maken of te houden.
- De opbrengsten van de dienstverlening zullen integraal terugvloeien naar de bosbeheerders: tegen het einde van de beleidsperiode willen we 0,5 VTE extra in de dienstverlening kunnen financieren uit eigen inkomsten en giften/sponsoring. Vandaag is dat 1,5 VTE. Tegelijk streven we ernaar om structurele middelen zoveel mogelijk in te zetten op dienstverlening aan de bosbeheerders (zie boven personeelsbeleid).

Er is dus ook een nieuw kader voor prijszetting nodig, dat heel nauw verbonden is met het kader voor dienstverlening beschreven onder het hoofdstuk ‘Kwaliteit’ hierboven.

- We bepalen een basispakket aan essentiële dienstverlening die we prioritair (deel gratis, deels niet) behandelen en maken extra's betalend (bv. extra terreinbezoeken).
- De bijdragen van de Bosgroepleden voor realisatie van onrendabele werken, worden onder de loep genomen. Bijzondere aandacht zal hierbij gaan naar de financiering van de werken in het kader van de groenjobs.
- Taken die niet passen onder onze prioriteiten maar wel binnen onze doelstellingen, kunnen eventueel tegen offerte uitgevoerd worden. Zo rekenen we voor de opmaak van individuele natuurbeheerplannen, in de uitzonderlijke gevallen dat we dit doen (zie OD 2.1), de volledige kostprijs aan.
- Voor publieke bosbeheerders blijft een kostendekkend tarief gelden.

Hoe vertalen we dit in de meerjarenbegroting?

- We voorzien een stijging van de eigen inkomsten uit dienstverlening met 25% zowel in 2027 als in 2031 (terug te vinden onder 'Diensten en verkopen indexeerbaar').
- Vanaf 2027 worden 7500 euro meer inkomsten uit Bosarbeid voorzien door minder uren aan prioritair tarief (goedkoop tarief) uit te voeren. De inkomsten uit Bosarbeid stijgen daarnaast met 20% per 2 jaar vanaf 2027 (terug te vinden onder 'Bosarbeid').

EIGEN FINANCIERINGSMIX VERSTERKEN

We willen in de komende jaren ook onze eigen financieringsmix versterken. We denken heel gericht na welke onderdelen van de werking we laten dragen door de structurele middelen, welke door projectmiddelen en welke we afhankelijk maken van extra te vinden financiering (zie boven personeelsbeleid).

- Voor de basissubsidies van ANB en POV rekenen we minstens op een status quo. We streven naar indexering van de middelen. Het gesprek met ANB over de toekomstige financiering van de Bosgroepen (vanaf 2027) is lopend op het ogenblik dat dit beleidsplan wordt opgemaakt.
- Voor we intekenen op projectsubsidies, onderzoeken we zorgvuldig welke impact ze hebben op onze financiële situatie. We zoeken naar projectfinanciering die meer overhead en/of personeelskost dekken. Zo vermijden we dat deze projecten eigenlijk een verborgen kost zijn die we met onze structurele middelen moeten aanvullen.
- We onderzoeken nieuwe sporen voor financiering. Voor elk van deze sporen geldt dat ze uiteindelijk kostendekkend moeten zijn, en dat de investering die BOV erin doet (bv door personeelstijd te investeren), terug kan keren naar de organisatie. Tegelijk beseffen we dat nieuwe sporen soms onvermijdelijk om investering vragen. We voorzien nu al een klein bedrag om met externe expertise tegen midden 2027 een aantal interessante sporen voor fondsenwerving en next steps te identificeren.
Bij voorkeur kunnen we dergelijke innovaties onderbrengen in een project (met projectmiddelen). Het bestuur kan beslissen om in een bijzonder veelbelovend idee voor een beperkte tijd structurele middelen te investeren. De volgende pistes zijn mogelijke sporen, die allemaal nog verder onderzoek vragen:
 - Fondsenwerving (bedrijfssponsoring en private giften), in het bijzonder voor bosuitbreiding en voor de werking van de Bosgroep.
 - Een 'rollend fonds' om zelf bosuitbreiding te realiseren.
 - Innovaties rond ecosysteemdiensten die blijvende inzet vragen van personeel van BOV, moeten ook voorzien dat hiervoor een passend deel van de middelen terugvloeit naar BOV.
 - We kunnen ook leden bosbeheerders aanspreken om zelf te investeren in een initiatief dat mogelijk extra inkomsten kan opleveren voor hen op termijn (zie OD 3.1/3.3).

Hoe vertalen we dit in de meerjarenbegroting?

- Het is nog erg onzeker of en welke extra middelen we kunnen krijgen van de financierende overheden. Deze zijn dus nog niet opgenomen in de begroting (meerjarenbegroting 'Basissubsidies POV 'en 'Subsidies ANB')
- Ook voor de extra fondsenwerving is nog geen stijging opgenomen in de inkomsten. We voorzien wel een bedrag van 7.500 euro in 2027 om met externe expertise te bepalen welke prognoses realistisch zijn, en welke investeringen daar tegenover zouden moeten staan. Na goedkeuring door het bestuur kunnen die dan opgenomen worden in de meerjarenbegroting.
- Voor nieuwe projecten en initiatieven zullen inkomsten en uitgaven opgenomen worden in de begroting op het moment dat ze goedgekeurd worden (door de financier of door het bestuur als het gaat om een eigen initiatief).

KRITISCHE BLIK OP KOSTEN

Naast de inkomstenkant, zijn er ook enkele aandachtspunten langs de kostenkant voor de komende jaren.

- Een realistische personeelsbegroting is essentieel. De personeelskost is 2/3^e van totale kost en is dus cruciaal om goed te beheersen. De belangrijkste elementen voor de komende jaren:
 - In '26 aanwerving financieel medewerker – versterking secretariaat (0,5 VTE)
 - In '27: een vermindering globaal van 0,2 VTE voorzien t.o.v. 2026. Als de middelen het toelaten, willen we 0,5 VTE extra aanwerven tegen 2030 (zie boven).
 - Elk jaar 2,5% stijging van de loonkost omwille van index & barema
- We streven naar een vermindering van de kosten voor de Bosbode door besparing op portkosten.
- Investering in nieuwe website: dit doen we bij voorkeur samen met andere Bosgroepen en de Koepel zal via afschrijvingen in de begroting opgenomen worden.

Hoe vertalen we dit in de meerjarenbegroting?

- Alles bij elkaar stijgen de personeelskosten over de gehele periode met 11 %.
- Als de middelen het toelaten, nemen we een aanwerving van een extra VTE in SD3 op in de begroting tegen 2030. Deze is nog niet opgenomen in de begroting. Als deze extra aanwerving niet lukt, zullen we de acties en indicatoren in SD3 (verenigingswerk en beleidswerk) moeten herevalueren.
- De daling van de kosten voor de Bosbode (-2000 euro per jaar) is opgenomen in 'Diensten en diverse goederen' in de meerjarenbegroting.
- De nieuwe website is nog niet opgenomen in de begroting, dat zal pas gebeuren als de concrete vorm waarin we die uitvoeren hebben bepaald.

BIJLAGE 1

MEERJARENBEGROTING

BOSGROEP OOST-VLAANDEREN vzw
BEGROTING 2026 - 2031

	BEGROTING 2026	BEGROTING 2027	BEGROTING 2028	BEGROTING 2029	BEGROTING 2030	BEGROTING 2031	INFO
KOSTEN - 6 rekeningen							
60 - AANKOPEN - terreinrealisaties e.a.	€ 197.850	€ 199.882	€ 201.955	€ 204.069	€ 206.225	€ 208.425	Terreinrealisatie volgen projectsubsidies voor uitvoering, liggen vast voor komende 6 jaar/ deels indexeerbaar. Indexering niet toegepast op Klimaatrobuust landschap, natuurprojecten en bosrenovatie st niklaas Bosrenovatie st niklaas loopt door tot 2031
61 - DIENSTEN EN DIVERSE GOEDEREN	€ 247.471	€ 203.398	€ 197.266	€ 201.211	€ 190.236	€ 194.040	2% per jaar indexatie voorzien Bosbode vermindering portkosten vanaf 2028 (-2500 euro) uitgaven realisaties beide lopende leader projecten vallen weg vanaf 2027 Interreg uitgaven + 5000 euro per jaar vanaf 2027 tot en met 2029, geen terreinkosten meer vanaf 2030 7500 euro in 2027 voor adviesopdracht naar potentieel van fondsenwerving
62 - BEZOLDIGINGEN, SOCIALE LASTEN, PENSIOENEN	€ 872.789	€ 880.258	€ 902.265	€ 924.821	€ 947.942	€ 971.640	elk jaar 2,5% index & barema in 2027 tov 2026 : -0,15 VTE communicatie, -0,27 VTE secr + 0,12 VTE financieel mw = totaal van min 0,2 VTE . 1VTE gerekend à 70.000 euro per jaar 1 x 0,5 VTE extra in '30 is nog niet in de begroting opgenomen, is wel een doel (afh. van de stijging van de inkomsten)
63 - AFSCHRIJVINGEN	€ -						
64 - ANDERE BEDRIJFSKOSTEN	€ 1.036	€ 1.057	€ 1.078	€ 1.099	€ 1.121	€ 1.144	2% stijging/jaar
65 - FINANCIËLE KOSTEN	€ 400	€ 408	€ 416	€ 424	€ 433	€ 442	2% stijging/jaar
67 - BELASTINGEN	€ 540	€ 551	€ 562	€ 573	€ 585	€ 596	2% stijging/jaar
TOTAAL KOSTEN	€ 1.320.086	€ 1.285.554	€ 1.303.541	€ 1.332.199	€ 1.346.542	€ 1.376.287	
INKOMSTEN - 7 rekeningen							
70 - OMZET	€ 162.540	€ 198.427	€ 198.427	€ 208.543	€ 237.035	€ 249.175	
<i>Diensten & verkopen (indexeerbaar)</i>	€ 94.376	€ 117.970	€ 117.970	€ 117.970	€ 147.463	€ 147.463	25% stijging in '27 & '30
<i>Doorgerekende kosten (nt indexeerbaar)</i>	€ 33.513	€ 29.875	€ 29.875	€ 29.875	€ 28.875	€ 28.875	niet indexeerbaar, inkomsten bnb bossen valt weg vanaf 2027, inkomsten interreg stijgen met 1000 euro vanaf 2027 tot en met 2031
<i>Bosarbeid (indexeerbaar)</i>	€ 34.651	€ 50.581	€ 50.581	€ 60.697	€ 60.697	€ 72.837	20% stijging per 2 jaar te starten in 2027 + 7500 euro per jaar meer inkomsten vr uitvoering onrendabele boswerken vanaf 2027 (door 900 uren minder aan goedkoop tarief)
73 & 74 - ANDERE BEDRIJFSOPBRENGSTEN EN SUBSIDIES	€ 1.115.693	€ 1.089.830	€ 1.099.570	€ 1.109.542	€ 1.107.753	€ 1.116.510	
<i>Basissubsidie POV</i>	€ 335.974	€ 336.902	€ 337.848	€ 338.814	€ 339.798	€ 340.803	Basistoelage 283680 euro+ kosten bedrijfsrevisor 5900 euro vast + toelage vr huurkosten en IT jaarlijks indexeerbaar
<i>Subsidies ANB</i>	€ 243.223	€ 252.723	€ 253.723	€ 254.723	€ 255.723	€ 256.723	SO ANB toelage gelijk vr ganse periode, bosalliantie +6,5k in 2027, beheersubsidie NBP +3k in 2027 en erna + 1k/jr
<i>Projectsubsidies wel indexeerbaar (personeel)</i>	€ 290.808	€ 260.204	€ 265.168	€ 270.231	€ 263.396	€ 266.966	vanaf 2027 vallen beide leader projecten weg, van 2027 tot 2029 interreg Forest Wood stijgt naar 80% voor 1,2 VTE (raam op 80000 euro/jr) + 80% van 15000 euro investeringen Vanaf 2027 tot 2029 rekening gehouden met 2 extra projecten met samen 1,2 VTE projectmedewerker (Leader) aan gem. 70% toelage, neem 80.000 euro per VTE, geeft toelage van 67.000 euro per jaar Vanaf 2030 uitgegaan van status quo aan projecten
<i>Projectsubsidies niet indexeerbaar</i>	€ 177.558	€ 169.000	€ 169.000	€ 169.000	€ 169.000	€ 169.000	Klimaatrobuuste bossen, Soortenbescherming, Bosloket, Bosrenovatie St. Niklaas
<i>Andere subsidies (VIA, SM) met indexatie</i>	€ 68.030	€ 70.751	€ 73.581	€ 76.524	€ 79.585	€ 82.769	4% stijging/jaar
<i>Giften/sponsoring</i>	€ 100	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250	geen stijging aan inkomsten uit sponsoring voorzien, er worden wel inspanningen voor geleverd
75 - FINANCIËLE OPBRENGSTEN	€ 1.800	€ 1.836	€ 1.873	€ 1.910	€ 1.948	€ 1.987	2% stijging/jaar
TOTAAL INKOMSTEN	€ 1.280.033	€ 1.290.092	€ 1.299.870	€ 1.319.995	€ 1.346.736	€ 1.367.673	
RESULTAAT	€ -40.052	€ 4.538	€ -3.672	€ -12.203	€ 195	€ -8.615	

BIJLAGE 2

BEVRAGING STAKEHOLDERS

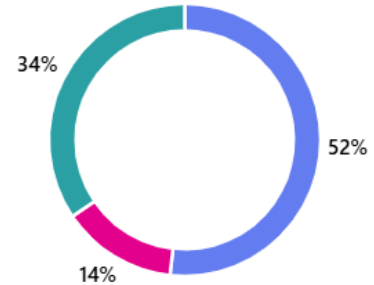
SAMENVATTING VAN DE ANTWOORDEN

Resultaten stakeholderbevraging Bosgroep Oost-Vlaanderen (september-oktober 2025)

Bevraging partners (31 respondentent)

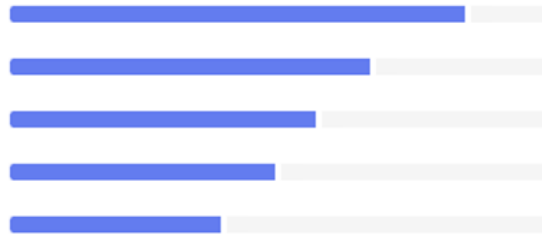
Wie heeft beantwoord?

- Ik lever diensten of producten aan BOV 15
- Ik ben een klant (ik betaal BOV voor diensten) 4
- Ik ben een partner (geen lid of zakelijke relatie) 10

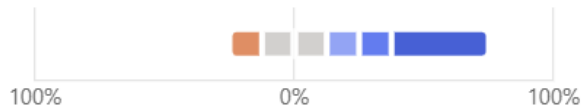
Wat is BOV voor jou?

- 1 Een bron van informatie
- 2 Een netwerk van bosbeheerders
- 3 Een praktische ondersteuner voor het beheer van mijn bos(sen)
- 4 Een zakelijke partner
- 5 Een pleitbezorger voor bossen

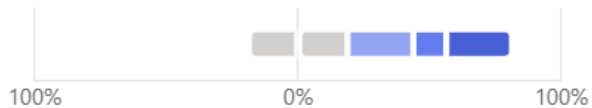

Hoe beoordeel je...

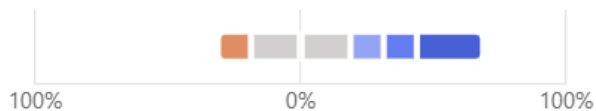
- Administratieve ondersteuning van bosbeheerders

- Praktische ondersteuning van bosbeheerders

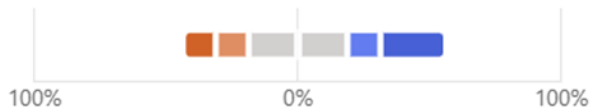

- Sensibilisering van grote publiek

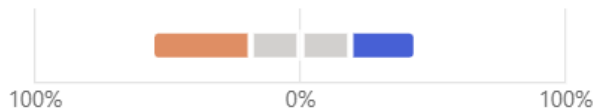

Hoe beoordeel je...

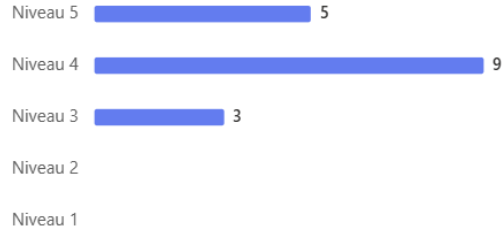
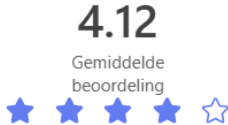
- Beleidswerk

- Tijdschrift De Bosbode

Hoe ervaar je de samenwerking met BOV?

Wat loopt vlot?

- **Communicatie** (= duidelijk, snel, informatiedeling)
- Deskundige medewerkers
- Administratie
- Duidelijke visie

Wat loopt minder vlot?

- Opgelegde voorwaarden, regeltjes
- Administratie (facturen op # entiteiten, borg terugkrijgen)
- Vaak louter economische insteek
- Proactieve/doelgerichte realisaties
- Dienstenaanbod sociale economie

Belangrijkste opdracht voor BOV komende 5 jaar?

- Beheer & aanplantingen: meer & klimaatrobuust bos, gezamenlijk beheer
- Praktische steun boseigenaars
- Beleid, regelgeving & kennis vertalen naar eigenaars
- Belangen van private eigenaars verdedigen
- Lokale besturen motiveren & ondersteunen (gat dat ANB laat vallen)
- Helpen bij houtproductie & verkoop, & perceptie rond economische rol van bos
- Inzetten op volgende generatie boseigenaars

Op welk vlak zou je meer willen samenwerken?

- Exploitatie
- Advies aan lokale overheden
- Wildbeheer
- Aanpak exoten
- Kennisoverdracht terrein(waarnemingen)-onderzoek
- Green deal lokaal hout
- Winterwerk
- Omheiningen & poorten
- Gemeenschappelijke natuurdoelstellingen
- Meer dienstenaanbod soc. economie

Bevraging leden

(276 respondenten: 248 bosbeheerders & 27 sympathisant)

Wat is BOV voor jou?

Is BOV nog iets anders voor jou?

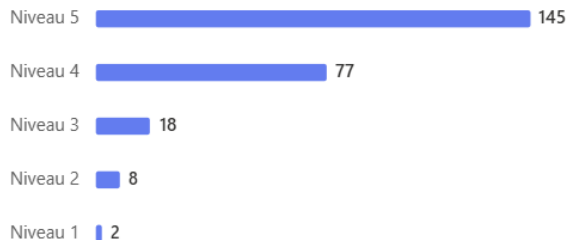
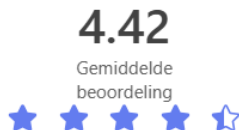
- Altijd klaar om te helpen, steun
- Bondgenoot voor boseigenaar
- Vrienden & mensen met zelfde passie
- Enthousiaste, aangename mensen
- Brug naar ANB (vs 'verlengstuk van ANB')

Wat is belangrijkste in ondersteuning bosbeheer?

Krijg je bij BOV waar voor je geld?

Sterktes (heel veel!)

Deskundig en professioneel advies

Medewerkers beschikken over veel kennis van bosbeheer, regelgeving en subsidies. Advies is onafhankelijk, concreet en praktisch toepasbaar.

Administratieve ontzorging & ondersteuning

Hulp bij vergunningen, beheersplannen, subsidieaanvragen en papierwerk. Complexe regelgeving uit handen van de eigenaar nemen.

Gratis / goedkoop

Lidmaatschap is gratis. Super veel hulp voor heel weinig geld

Onmisbare en betrouwbare partner

De Bosgroep wordt gezien als essentieel voor goed bosbeheer in Vlaanderen. Zonder de Bosgroep zouden veel bouseigenaars geen beheer of aanplant uitvoeren.

Goede communicatie en kennisdeling

Informatieve mailings, cursussen en bijeenkomsten. medewerkers zijn toegankelijk en reageren snel. Duidelijke en transparante communicatie.

Persoonlijke betrokkenheid en engagement van medewerkers

Medewerkers zijn vriendelijk, behulpzaam, enthousiast en betrokken. Inzet en passie voor het bos.

Sterke begeleiding bij aanplanting

De praktische hulp bij nieuwe aanplantingen en herbebossing (advies, uitvoering, onderhoud) vaak gecombineerd met voordelige tarieven of subsidies.

Samenhorigheid en netwerkfunctie

Ontmoetingen, wandelingen en de kans om ideeën te delen met andere bouseigenaars.

Zwaktes (weinig)

Onregelmatige opvolging na contact of terreinbezoek

Beloofde opvolging blijft soms uit. Na een eerste advies of bezoek ontbreekt soms feedback of actie.

Bereikbaarheid van medewerkers

Soms is het moeilijk om iemand te bereiken of duurt een antwoord lang. Afwezigheid of ziekte van één medewerker leidt soms tot stilstand.

Te veel focus op nieuwe aanplantingen & grote bouseigenaars

Aanplantprojecten krijgen te veel prioriteit. Meer aandacht voor beheer van bestaande bossen, biodiversiteit en klimaatweerbaarheid. Het lijkt of de kleine bouseigenaar minder aandacht krijgt

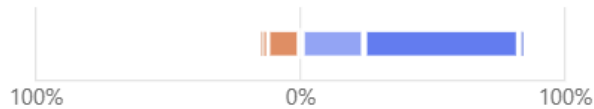
Zelfstandigheid van de Bosgroep

Bosgroep als vehikel voor regels van bovenaf, eigenheid?

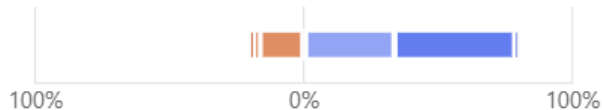
Hoe beoordeel je...

- Administratieve ondersteuning

- + Vlotte & correcte afhandeling
- + Deskundige mw'ers, ervaren & efficiënt, bereikbaar
- + Onmisbare hulp
- Soms weinig opvolging/updates
- Onduidelijkheid/tragheid complexe dossier

- Praktische ondersteuning

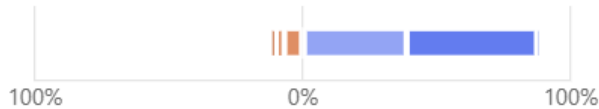

- + Deskundige en vriendelijke medewerkers
- + Betrouwbare en vlotte werking
- + Goede voorbereiding en communicatie vooraf
- Opvolging achteraf enkel op vraag
- Soms wat 'boven de hoofden'

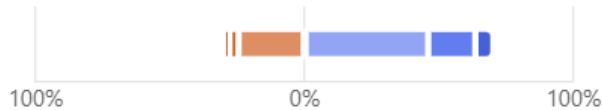
Hoe beoordeel je...

- Inspireren voor behoud, uitbreiden & beheer van duurzaam bos

- + Bosbode, infoavonden & terreinbezoeken zijn inspirerend
- + Medewerkers
- Meer belangen van privé-eigenaars verdedigen vs overheden, Natuurpunt
- Veel aandacht naar opbrengstbossen & grote eigenaars

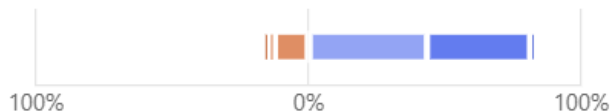
- Sensibilisering breed publiek

- + Naar leden toe zeker
- Veel mensen kennen Bosgroep niet
- Meer bewustmaking mbt belang bos
- Te lokaal, sporadisch, te weinig zichtbaar

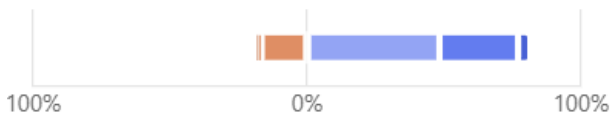
Hoe beoordeel je...

- Regiowerking

- + Anderen ontmoeten
- + Fijne activiteiten
- Voor velen onbekend
- Minder nabijheid dan vroeger

- Beleidswerk

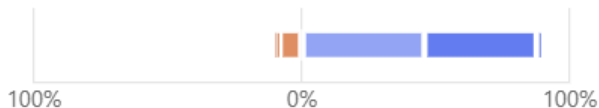

- + Tolk van behoeften naar overheid
- + Belangrijke rol voor koepel
- Voor velen onbekend wat dit inhoudt
- Veel werk op de plank, gaat niet goede kant uit

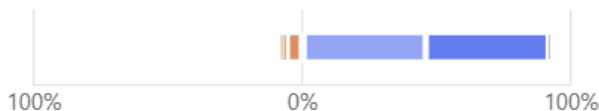
Hoe beoordeel je...

- Informatieverlening over bosbeheer (infopunt)

- + Voldoende info
- + Heel vaak verwijzing naar De Bosbode!?

- Communicatie

- + Bosbode & mailings
- + Persoonlijk contact
- Soms lang wachten op antwoord
- Visibiliteit naar buiten

- Tijdschrift Bosbode

- + Interessante artikelen
- + Mooi & aangenaam om lezen
- Enkele opmerkingen: niet te academisch worden, meer over beleid, meer concrete tips

Belangrijkste opdracht voor BOV komende 5 jaar?

- Ondersteuning & begeleiding voor boseigenaars
- Meer & minder versnipperd bos
- Beheer & behoud van bestaand bos, klimaat robuust maken
- Beleidsbeïnvloeding, opkomen voor boseigenaar
- Sensibilisering, mentaliteitswijziging bij brede publiek, landbouwers & overheden
- De Bosgroep breder bekend maken
- Brugfunctie tussen boseigenaars onderling & met overheid
- Meer leden
- Workshops & cursussen
- Problemen met exoten
- Procedures tegen ontbossing

Wat valt op? (S&L)

- **Partners** werken **graag** met ons samen, maar hebben weinig zicht op inhoudelijke werking
- **Expertise** v/h team wordt heel sterk gewaardeerd
- Ondersteuning is **onmisbaar** voor bosbeheerders
- **Gratis verwondert** de leden - bereidheid om meer te betalen?
- **Communicatie** is **sterkte**, maar ook aandachtspunten
- **Minste** score sensibilisering **breed publiek**
- Vragen bij **beleidswerk**, maar wordt wel belangrijk gevonden
- Is de **eigenheid/visie** scherp genoeg?

Wat vinden we interessant/opvallend?

- De opmerkingen rond **prijs**, moeten we iets mee doen
- **Mentaliteitswijziging**: in welke zin? Constructieve houding bij bijv. landbouwers. Wat met overheden? Kan ook te maken hebben met bepaalde gemeentebesturen
- De vraag naar het **proactieve**: bepaalde boseigenaars die aangeven dat ze altijd moeten vragen om iets te doen - mag meer outreachend
- Moeten we op elke vraag ingaan of niet? We worden soms **te veel geleefd**.
- We worden ook geconfronteerd met de heel **brede definitie van bos**; we moeten ook hele kleine bosjes behandelen. Kan je differentiëren.
- Er wordt niets specifiek gezegd over **beheerplannen**? (deel van administratieve ontzorging)

